

**Operační program
pro budoucí
program EÚS
Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020**

Znění pro konzultaci

Stav: 27.06.2014

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj

Předmluva

V novém období Strukturálních fondů 2014-2020 bude pokračovat také Cíl "Evropská územní spolupráce" financovaný z prostředků ERDF jakožto významná součást kohezní politiky EU. Příslušná nařízení¹, která slouží jako právní podklad pro program EÚS Česká republika – Svobodný stát Bavorsko, byly zveřejněny dne 20. prosince 2013 v Úředním věstníku EU.

Obsahový rámec pro vytvoření programu a opatření v rámci Strukturálních a investičních fondů v programovém období 2014-2020 je tvořen strategií Evropa 2020, která byla schválena EU v roce 2010. Cílem strategie je inteligentní a udržitelný růst, který podporuje sociální začlenění a má v členských státech EU přispět k dosažení velké míry zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti. EÚS má posílit spolupráci mezi evropskými regiony a podpořit cíl vyváženého a udržitelného rozvoje příhraničí a jeho integraci.

V porovnání s končícím programovým obdobím 2007-2013 stanovila EU nový požadavek, dle kterého se v programech přeshraniční spolupráce musí min. 80 procent prostředků EU soustředit do 11 tématických cílů, které jsou uvedeny v čl. 9 Nař. (EU) č. 1303/2013. Proto lze podpořit pouze projekty v předdefinovaných "tématických cílech" a "investičních prioritách". Koncentrací prostředků se má dosáhnout vyššího účinku a programy EÚS mají tak více přispět realizaci strategii Evropa 2020 – pro inteligentní, udržitelný růst podporující začlenění kooperačních prostor.

Předložená strategie programu je výsledkem procesu, do kterého bylo zapojeno mnoho subjektů. Ze socioekonomické analýzy byly v rámci SWOT-analýzy vyvozeny potřeby programové oblasti. Regionální aktéři a experti z různých odborných pracovišť se v rámci workshopů, podávání stanovisek a v rámci online dotazníku podíleli na vypracování strategie pro region, jejímž základem byly potřeby programové oblasti. Přitom byly pro česko – bavorskou programovou oblast definovány čtyři Prioritní osy jako velmi významné:

- I. Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací
- II. Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů
- III. Investice do vzdělávání a pro získání dovedností
- IV. Udržitelné sítě a institucionální kooperace

Předložený dokument je zveřejněn na internetových stránkách programu pod <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Program-preshranicni-spoluprace-Ceska-republik>. Zájemci mohou do 18. srpna 2014 podat stanovisko na formuláři, který naleznete pod výše uvedeným odkazem. (Poštovní adresa: Bayerisches Staatsministerium für Wirtschaft und Medien, Energie und Technologie, Referat III/2, Prinzregentenstraße 28, D-80538 München; E-Mail: katharina.wolf@reg-ofr.bayern.de).

---

¹ 1. Obecné nař. (EU) č. 1303/2013
2. Nař. o ERDF (EU) č. 1301/2013
3. Nař. o EÚS (EU) č. 1299/2013

Obsah

Zkratky	4
1 ÚVOD	5
2 PROGRAMOVÉ ÚZEMÍ A STRATEGIE PROGRAMU.....	6
3 ODŮVODNĚNÍ TÉMATICKÝCH CÍLŮ A INVESTIČNÍCH PRIORIT.....	18
4 ODŮVODNĚNÍ PŘIDĚLENÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ.....	20
5 OBSAH PROGRAMU	21
5.1 Prioritní osa 1: Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací	21
5.2 Prioritní osa 2: Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů	25
5.3 Prioritní osa 3: Investice do vzdělávání a pro získání dovedností	29
5.4 Prioritní osa 4: Udržitelné sítě a institucionální kooperace.....	32
6 SOUHRNNÝ POPIS USTANOVENÍ O ŘÍZENÍ A KONTROLE	35
7 PŘÍSPĚVEK PROGRAMU K HORIZONTÁLNÍM ZÁSADÁM	38
7.1 Udržitelný rozvoj.....	38
7.2 Rovné příležitosti a nediskriminace	39
7.3 Rovnost mezi muži a ženami.....	39

Seznam obr. a tabulek

<i>Obr. 1 Česko-bavorské programové území.....</i>	6
<i>Tabulka 1 Odůvodnění výběru tematických cílů a investičních priorit.....</i>	18
<i>Tabulka 2 Alokace prostředků na úrovni investiční priority .....</i>	20

Zkratky

BAYHOST	Bavorské vysokoškolské centrum pro střední, východní a jižní Evropu
CeBB	Centrum Bavaria Bohemia e.V.
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
EÚS	Evropská územní spolupráce
Nařízení EÚS	Nař. (EU) č. 1299/2013
EU	Evropská unie
ESÚS	Evropské seskupení pro územní spolupráci
V&I	Výzkum a inovace
IP	Investiční priorita
IUCN	International Union for Conservation of Nature
MSP	Malé a střední podniky
NATURA 2000	Natura 2000 je soustava chráněných území, kterou společně vytváří členské státy Evropské unie
NUTS	Nomenclature des unités territoriales statistiques
OP	Operační program
TC	Tématický cíl
UNESCO	Organizace spojených národů pro vzdělávání, vědu a kulturu

1 ÚVOD

Cílem Strategie Evropa 2020 je dosažení inteligentního a udržitelného růstu, podporujícího začlenění. Realizace této strategie má přispět k dosažení vysoké míry zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti v členských zemích EU. Pro dosažení těchto cílů si Evropská unie stanovila pro rok 2020 pět hlavních cílů v oblastech zaměstnanosti, výzkumu a vývoje, změny klimatu a udržitelné energetiky, vzdělávání a boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

Strategické zaměření *Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014* se orientuje na následující dokumenty:

- Europe 2020
- Územní agenda Evropské unie 2020
- Pátá kohezní zpráva

Program byl zpracován v koherenci s národními programy reforem České republiky a Německa v rámci evropské strategie Evropa 2020 a dohodami o partnerství obou členských zemí s Evropskou komisí.

Program Evropské územní spolupráce (EÚS) Česká republika – Bavorsko 2014 – 2020 se chápe jako program, doplňující na národní, případně regionální úrovni velké operační programy „Rozvoj venkova“ a „Inovace a zaměstnanost“. „Doplňující“ v tom smyslu, že reaguje na konkrétní regionální a přeshraniční rámcové podmínky a výzvy, kdy je v rámci předepsaného legislativního rámce provedena odpovídající koncentrace.

Při zpracování tematického zaměření předloženého programu EÚS byly rovněž zohledněny zkušenosti z programového období 2007-2013. V této souvislosti byla specifická pozornost věnována upevnění a dalšímu rozvoji stávajících přeshraničních struktur a strategií. Témata a oblasti aktivit byly kromě toho zvoleny za současného zohlednění předepsané tematické koncentrace tak, aby odpovídaly jak regionálním potřebám, tak i nadřazeným cílům strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst, podporující začlenění

Základem pro formulování strategie programu a stanovení tematické koncentrace jsou socioekonomická analýza a potřeby, definované v rámci SWOT-analýzy. Programový dokument byl zpracován za participace regionálních aktérů a odborníků z různých oborů ve formě workshopů, připomínkování a online-dotazování. Aby bylo možno lokalizovat na něj navazující detailní obsah programu, bude následně popsána socio-ekonomická situace v programovém území, mající vztah k programu.

2 PROGRAMOVÉ ÚZEMÍ A STRATEGIE PROGRAMU

Socioekonomická charakteristika programového území

Česko-bavorské pohraničí se skládá z následujících regionů NUTS-III: Na bavorské straně se jedná o okresy (Landkreis) Amberg-Sulzbach, Bayreuth, Kouba (Cham), Deggendorf, Freyung-Grafenau, Hof, Kronach, Kulmbach, Neustadt an der Waldnaab, Pasov (Passau), Řezeň (Regen), Řezno (Regensburg), Schwandorf, Straubing-Bogen, Tirschenreuth a Wunsiedel im Fichtelgebirge a města na úrovni okresů (Kreisfreie Stadt) Amberg, Bayreuth, Hof, Pasov (Passau), Řezno (Regensburg), Straubing a Weiden in der Oberpfalz. Česká část programového území zahrnuje Plzeňský kraj, Karlovarský kraj a Jihočeský kraj. V tomto – v různém ohledu heterogenním území – žije na rozloze cca 39 000 km² zhruba 3,7 milionu obyvatel.

Obr. 1 Česko-bavorské programové území

Rozdíly jsou patrné v podmínkách pro zemědělství, v podmínkách demografického vývoje, struktury hospodářství ale i v předpokladech jednotlivých lokalit. Vedle městských aglomerací zde existují vysoce citlivé přírodní prostory. Proti velmi dynamickým regionům stojí regiony stagnující, případně regiony, vykazující negativní tendence. Vyskytují se zde oblasti s vysokým potenciálem a nejlepší dostupností z národního i mezinárodního hlediska, ale i území v extrémních okrajových polohách.

Odpovídajícím způsobem existují i výrazné rozdíly v hustotě obyvatelstva: Zhruba 15% obyvatel programového území žije v urbanizovaných centrech Plzeň, České Budějovice, Karlovy Vary, Řezno, Bayreuth. Extrémně řídké osídlené je programové území naopak v oblasti středohoří podél státní hranice. Z důvodů historického vývoje a přirozené bariéry (středohorský hřbet) téměř neexistují přeshraniční koncentrace obyvatelstva a funkční vazby.

Rozdíly jsou patrné i v oblasti vývoje a složení obyvatelstva. S výjimkou Řezna a Straubingu počet obyvatel v celém bavorském programovém území od roku 2005 klesá. Proti tomu je české programové území celkově charakterizováno nárůstem počtu obyvatel. Od roku 2005 zde počet obyvatel poklesl pouze v dílčích územích Karlovarského kraje.

Situaci aktualizují prognózy do roku 2030. Zatímco v růstových regionech Řezno a Straubing bude obyvatelstvo nadále růst a lehký nárůst lze očekávat rovněž v Deggendorfu, musejí hraniční okresy (Landkreis) na severovýchodě Bavorska počítat s drastickým poklesem počtu obyvatel. V českém území programu se pokles počtu obyvatel očekává především pro Jihočeský a Plzeňský kraj, zatímco prognózy pro Karlovarský kraj slibují lehký nárůst, podmíněný mladší věkovou strukturou.

Nápadné je, že z oblastí s negativním vývojem počtu obyvatel odcházejí ve větším počtu spíše ženy, nežli muži. Do růstových oblastí ale přichází více mužů, nežli žen. Tento vývoj povede ve střednědobém výhledu k nerovnováze mezi pohlavími a bude mít vliv na demografický vývoj, vývoj na trhu práce a sociální soužití.

Z rozdělení obyvatel podle věku vyplývá výrazně mladší obyvatelstvo v české části programového území (index stáří 1,1)². V bavorské části programového území se index stáří pohybuje kolem 1,5, tzn. na dva mladé lidi připadají 3 starší. Rozdělení podle věku obyvatel tak odpovídá zhruba přibližně národním hodnotám. Prognózy do roku 2030 ukazují obecný trend stoupajícího stárnutí, přičemž nejvyšších hodnot indexu dosahují příhraniční bavorské regiony na jihu a programového území (hodnoty nad 2,5). Vývoj v českých regionech bude následovat s určitým časovým zpožděním a dosáhne do roku 2030 hodnot indexu stáří 1,7 až 1,9.

Struktura a vývoj hospodářství

Z hlediska své ekonomické síly, měřeno hrubým domácím produktem (HDP) na obyvatele, se česko-bavorské pohraničí pohybuje pod národními hodnotami a vykazuje silné regionální rozdíly, kdy charakteristické jsou především následující:

Na méně nezávislý hrubý regionální produkt na obyvatele se v českém pohraničí pohybuje kolem zhruba 40% (stav 2009) pod hodnotou hrubého regionálního produktu v bavorské části programového území, vyznačuje se však výrazně dynamickým vývojem.

Rozdíly spočívají kromě toho mezi městskými, případně suburbanizovanými a venkovskými regiony. Města v bavorském pohraničí dosahují (především Pasov a Řezno) zčásti hrubého regionálního produktu na obyvatele, který je dvoj- nebo i trojnásobný oproti venkovským okresům. Pro české pohraniční regiony jsou data dostupná pouze na krajské úrovni, přičemž na základě obecného trendu ekonomické koncentrace lze podobný vývoj odvodit i v české části společného pohraničí.

Pro všechny regiony je charakteristický společně rostoucí hrubý regionální produkt v letech 2005 – 2009 a to navzdory celosvětové finanční, dluhové a ekonomické krizi.

Vývoj počtu zaměstnaných od roku 2005 ukazuje, že přeměna struktury z primárního do sekundárního a terciárního sektoru nadále v celém programovém území pokračuje. Nicméně i přesto hraje sekundární sektor v programovém území podstatnou roli, protože vytváří významnou část ekonomického výkonu (33% hrubé přidané hodnoty). Mimořádně vysoký potenciál pro inovace vykazuje v porovnání s ostatními sektory hospodářství výrobní odvětví. Důvodem je rozmanitá a perspektivní odvětvová struktura.

Pro strukturu podniků v programovém území je charakteristický vysoký podíl malých a středních podniků (MSP), které významným způsobem přispívají ke stabilitě a rozmanitosti vývoje regionálního hospodářství a trhu práce.

V programovém území existuje řada různých kooperací na nejrůznějších územních úrovních, jejichž cílem je mimo jiné přeshraniční rozvoj hospodářství a bilaterální rozvoj hospodářské spolupráce.

---

²Měřeno podle poměru 65letých a starších k mladším 15 let (index stáří)

Výzkum a inovace (V&I)

Podle strategie Evropa 2020 je v celoevropském měřítku cílem, dosáhnout podíl výzkumu a inovací na HDP ve výši 3%. Zatímco Bavorsko v této oblasti patří k evropské špičce, Česká republika v ní ještě zaostává. To platí i pro celé programové území, kdy podíl výzkumu od roku 2005 sice všude a ve všech sektorech roste, dodnes však mezi regiony existují enormní rozdíly.

Mezi špičkou na bavorské straně se nachází Horní Falc s podílem výzkumu a inovací na HDP ve výši 2,5%, následována Horními Franky s 1,6%. Oproti tomu v Dolním Bavorsku činí tento podíl pouze cca 1%.³ Velké regionální rozdíly existují i na české straně. Podíl výzkumu v Plzeňském kraji je svými 1,7% podobně vysoký, jako je v bavorských regionech mimo velké aglomerace, tedy srovnatelný s Dolním Bavorskem; v Karlovarském kraji oproti tomu činí 0,2%, tedy zhruba desetinu Plzeňského kraje. Hlavním důvodem je skutečnost, že v kraji prakticky nesídlí žádné zařízení z oblasti výzkumu a inovací ani některá veřejná vysoká škola. Svými 1,1% se Jihočeský kraj pohybuje mezi Karlovarským a Plzeňským krajem a tím zhruba na úrovni Dolního Bavorska.

Aktivity v oblasti výzkumu a inovací v regionu sledují v podstatně národní a regionální inovační a technologické strategie. Pro zajištění vedoucí pozice Bavorska v soutěži o vedoucí pozici v oblasti inovací v Německu a Evropě si bavorská státní vláda ve své celkové strategii výzkumu a technologií stanovila kvantitativní cíl, zvýšit ve spolupráci s hospodářskou sférou podíl výdajů na výzkum a vývoj na HDP do roku 2020 dále na 3,6%. Bavorská strategie výzkumu a inovací považuje za úkol státu vytvářet i mimo metropole takové rámcové podmínky, aby ve všech částech země mohl probíhat kvalitní výzkum a vývoj. Inovativním firmám tak mají být plošně poskytovány příznivé podmínky pro usídlení a vysoce výkonná komunikační infrastruktura.

Vlastní regionální inovační strategii má v české části programového území Jihočeský kraj, zatímco Karlovarský kraj sleduje spíše širší strategii konkurenceschopnosti. V Plzeňském kraji nebyla aktuální regionální inovační strategie přijata. Stejně jako Karlovarský kraj navazuje i Národní inovační strategie České republiky na Strategii mezinárodní konkurenceschopnosti a chce jako zdrojů konkurenceschopnosti posílit především význam inovací a využití špičkových technologií. V dlouhodobém výhledu má dojít ke zvýšení hospodářského růstu, kvality života a k zajištění pracovních míst. Z pohledu Evropské komise však této strategii chybí regionální rozměr. Z tohoto důvodu je na národní úrovni připravována nová strategie⁴, mající obsahovat i inovační strategie na regionální úrovni.

V rámci analýzy potenciálů pro Evropský region Vltava – Dunaj byly definovány následující perspektivní těžiště v oblasti výzkumu a inovací:

- Elektronika
- Mechatronika
- Vývoj umělých hmot
- Environmentální technologie a biotechnologie
- Potravinářský průmysl a
- Obnovitelné zdroje energií.

Z analýzy sítí pro Evropský region Vltava – Dunaj vyplynulo, že struktury na podporu transferu technologií jsou na regionální úrovni sice dobře propojené, chybí však etablované přeshraniční sítě mezi vysokými školami a zařízeními výzkumu a inovací a mezi zařízeními výzkumu a inovací a malými a středními podniky.

---

³ Stav 2009.

⁴ RIS 3 Strategie (Strategie výzkumu a inovací pro inteligentní specializaci).

Situace malých a středních podniků

Nejvýznamnějšími aktéry v oblasti výzkumu a inovací jsou v programovém území vysoké školy a podniky. Podíl výdajů firem na výzkum a inovace ve výši 60% představuje jak v národním (ČR), tak i v evropském srovnání nadprůměrnou hodnotu. O případné integraci do scény výzkumu a vývoje lze však hovořit pouze v případech větších firem. Prostřednictvím kooperace s vysokými školami a dalšími výzkumnými zařízeními nebo prostřednictvím vlastních oddělení výzkumu a inovací mají větší firmy také nejlepší přístup k výsledkům výzkumu a inovací a k inovacím. Pro malé a střední podniky, které v programovém území představují většinu podniků a firem, je přístup k výzkumu a inovacím obtížnější. V programovém území má navíc své sídlo pouze málo velkých podniků, které by mohly představovat zdroj impulsů pro výzkum, vývoj a inovace. Předpokladem pro úspěšnou další existenci malých a středních firem je tedy především existence vhodných podpůrných struktur, jako jsou odvětvové sítě, klastry a místa pro transfer technologií. V bavorské části programového území jsou takováto zařízení zastoupena v dostatečné míře a ve všech regionech. Oproti tomu v České republice mimo univerzitních měst Plzeň a České Budějovice téměř neexistují zařízení pro výzkum a transfer technologií.

Silné, slabé stránky, příležitosti a rizika v oblasti výzkumu a inovací:

- Stávající zařízení výzkumu a vývoje jsou dosud přeshraničně propojeny jen velmi zřídka, čímž nedochází k využití potenciálů a vzniku synergičtých efektů.
- Převládající malé a střední podniky téměř nejsou do struktur výzkumu a inovací integrovány, podnikatelské inkubátory, technologická a kompetenční centra jsou početně dostatečně a plošně zastoupena pouze v Bavorsku.
- Velké podniky jako zdroje impulsů pro inovace v oblasti výzkumu a inovací zde téměř nesídlí.
- Programové území vykazuje vysokou diferenciaci a specializaci v klastrech s vysokým inovačním potenciálem s možností dalšího vývoje a přeshraničního propojení.

Ochrana životního prostředí a zdrojů

Z hlediska přírodního území se česko-bavorské pohraničí vyznačuje řadou citlivých krajín, z nichž je významná část vymezena jako chráněné oblasti. V bavorské části programového území zaujímají přírodní parky (Bavorský les (Bayerischer Wald), Franský les (Frankenwald), Hornofalcký les (Oberpfälzer Wald, na české straně Český les), Smrčiny (Fichtelgebirge), Steinwald a Franské Švýcarsko (Fränkische Schweiz)) 56% celkové rozlohy. V české části programového území patří mezi chráněné krajinné oblasti Šumava s Blanským lesem, Slavkovským lesem, Křivoklátskem a Třeboňskem s tradičním rybářstvím. Šumava, Třeboňsko a Křivoklátsko byly kromě toho zaneseny jako mimořádné kulturní krajiny a mezinárodně významné modelové regiony na seznam biosférických rezervací UNESCO.

V rámci „Zeleného pásu“ spolupracují správy přírodních parků a svazy z obou stran hranice. Přeshraniční strategie dlouhodobého rozvoje přírodního prostoru však dosud chybí.

Druhová rozmanitost

Za účelem ochrany druhové rozmanitosti byla v programovém území v rámci evropského systému NATURA 2000 na 3 175 km² vymezena chráněná území. Území významná pro druhovou ochranu a ochranu biotopů s vysokým podílem území v rámci systému NATURA 2000 jsou:

- Hornofalcký / Bavorský les / Šumava / horní tok Vltavy (přirozené lesy, skály a mokřady)
- Krušné hory (přirozené lesy, skály a mokřady)
- Třeboňská pánev (vody a mokřady)
- Dunaj, Dolní Inn, Naab (říční údolí a suché svahy)

Franské Švýcarsko / Hornofalcký les (rozlehlé, většinou nevyužívané plochy na územích bývalých vojenských újezdů)

Nicméně i zde - anebo právě zde - mimo chráněná území, hraje zachování druhové rozmanitosti významnou úlohu, protože změny v oblasti druhové rozmanitosti je možno sledovat i v kulturní krajině. Druhová rozmanitost je zde ovlivňována především následujícími aspekty:

Využití území a spotřeba plochy

Nárůst sídelních a dopravních ploch je obecným trendem, který se týká nejen růstových regionů a center měst, ale i regionů se stagnujícím nebo klesajícím počtem obyvatel na venkově. V bavorské části programového území jsou tato území postižena spotřebou plochy více, nežli velké aglomerace, kde je nabídka pozemků omezená a ceny stavebních pozemků vysoké. Cílem udržitelného územního rozvoje, chránícího zdroje, je proto redukce dosud stále vysoké spotřeby ploch. Méně problematická je situace v české části programového území, kde je od roku 1995 tendence ve spotřebě plochy klesající. Právě na základě těchto rozdílů je pro udržitelný rozvoj společného území smysluplná a důležitá přeshraniční spolupráce a propojení v oblasti územního plánování. Důležitými oblastmi přitom jsou vývoj osídlení a dopravy, technická infrastruktura, infrastruktura cestovního ruchu, ale i ochrana přírody.

Půda

Kromě ztráty půdy v důsledku smývání půdy, zástavby a zpevnování ploch představují důležité aspekty látkové imise (ze zemědělství, skládek a ovzduší) a eroze. Látkové imise ze zemědělství mají po zavedení bavorského nařízení o hnojení z roku 2007, podle kterého musejí zemědělské podniky dokládat roční bilanci živin, v bavorské části programového území v uplynulých letech klesající tendenci, zatímco spotřeba hnojiv v české části programového území dosud stále roste. Půdní erozí, která je podporována především změnou klimatu a v jejím důsledku stoupajícími přívalovými srážkami, jsou v programovém území postiženy především orebně využívané pahorkatiny a prudké středohorské svahy na obou stranách hranice. Častější povodňové události současně ohrožují sídla a infrastrukturu v údolích.

Těžba surovin

Důležitý faktor pro vývoj krajiny v české části programového území představuje těžba surovin. Významné jsou především bývalé hlubinné doly v Karlovarském kraji a chemické zpracování uranu v Jižních Čechách. V obou krajích probíhají po několik let nákladné rekultivační programy, mající za cíl obnovu přirozené krajiny.

Přírodní a kulturní dědictví

Do Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO byly z regionu zahrnuty následující objekty:

- Historické centrum Řezna s částí města Stadtamhof
- Budova markraběcí opery v Bayreuthu
- Holašovice – historické centrum města s vynikajícími stavebními památkami jihočeského lidového baroka
- Historické centrum Českého Krumlova

Na seznamu návrhů je kromě toho uveden lázeňský trojúhelník, renesanční stavby ve Slavonicích a třeboňské rybníkářství.

Plzeň se pro rok 2015 stane Evropským hlavním městem kultury a zdůrazní tak kulturní význam regionu. Iniciativa na ochranu přírody „Zelený pás Evropa“ nemá význam pouze ekologický, ale i jako památník rozdělené Evropy. Kromě toho existuje celá řada dalších příkladů bohatého kulturního dědictví, jako jsou na mnoha místech dochované rázovité obce, historie výroby skla nebo kulturní život ve formě tradic, řemesel a slavností.

Ve vztahu k regionálnímu rozvoji tak kulturní tvorba stále znovu představuje zpracování regionálních specifik s cílem, vytvořit kolektivní povědomí obyvatel pro tato specifika. Významné je v česko-bavorském pohraničí působení obecně-prospěšného sdružení Centrum Bavaria Bohemia e.V., (CeBB), které poskytuje dvoujazyčné informace o kulturní nabídce a akcích online a které umožňuje i setkávání pracovníků z oblasti kultury ze sousedních regionů Horní Falc a Plzeň.

Turistické zhodnocení přírodního a kulturního dědictví

Kulturní a krajinná rozmanitost česko-bavorského pohraničí je atraktivní i pro cestovní ruch. Využití kulturního a přírodního dědictví v cestovním ruchu přitom může trvale přispět k diverzifikaci místních a regionálních ekonomik. To je významné především pro místní ekonomiku a tím i pro udržení obyvatelstva v periferních horských oblastech programového území.

V závislosti na dané lokalitě disponuje programové území pestrá nabídkou v oblasti cestovního ruchu, která sahá od kulturní a městské turistiky přes zdravotní turistiku a wellness až po přírodní turistiku. Tyto nabídky jsou však přeshraničně propojeny pouze velmi zřídka.

Silné, slabé stránky, příležitosti a rizika v oblasti ochrany životního prostředí a zdrojů:

- V důsledku intenzifikace využití (kulturní krajina, výstavba infrastruktury) klesá v územích mimo chráněné oblasti druhová rozmanitost.
- Stávající strategie v oblasti ekologie a ochrany přírody na obou stranách hranice nejsou dostatečně zkoordinovány.
- V důsledku změny klimatu narůstají přírodní rizika.
- Neexistují přeshraniční koncepce využití a strategie v oblasti přírodního a kulturního dědictví.
- Velký potenciál pro revitalizaci skýtají české krajiny po ukončení důlní činnosti.
- V programovém území se nacházejí tři poslední volně tekoucí úseky Dunaje, významné z celoevropského hlediska v oblasti ochrany biotopů a druhové ochrany.
- Bohatství lesů, národní a přírodní parky, historické kulturní krajiny a rázovité obce, kulturní památky a jejich nabídka a zdroje léčivých a minerálních vod představují základ pro pestré (turistické) zhodnocení území.
- Rozmanité přírodní a kulturní dědictví může působit jako prvek, potenciálně vytvářející identitu navenek (kolektivní povědomí) a jako měkký faktor lokality.

Vzdělávání a trh práce

Systémy vzdělávání a zaměstnanosti jsou navzájem přirozeně propojené a jejich potřeby se navzájem podmiňují: kvalifikované pracovní síly představují nejdůležitější kapitál na trhu práce. Oproti tomu atraktivita nabídky vzdělávání / zvyšování kvalifikace je ve velké míře závislá na tom, jakou profesní perspektivu s sebou nese.

Tato závislost je dále posilována demografickými změnami: stárnutí obyvatelstva způsobuje na jedné straně nedostatek (mladých) pracovních sil, na druhou stranu však otevírá i nové oblasti pro zaměstnání, jako například v oblastech zdravotnictví a pečovatelských služeb. O to důležitější bude v následujících letech optimální koordinace vzdělávání / zvyšování kvalifikace a trhu práce.

Vzdělávání

V souladu se strategií Evropa 2020 má být v celoevropském měřítku dosaženo 40% podílu absolventů vysokých škol mezi 30 – 34letými. V Bavorsku a v EU dnes činí tento podíl zhruba jednu třetinu, v Česku zhruba jednu čtvrtinu, přičemž národní cíl byl stanoven ve výši 32%.

Při sledování kvalifikací podle pohlaví je v Bavorsku patrný silný nárůst terciárního vzdělání mezi ženami, které se tak v některých regionech již velmi blíží úrovni mužů (zhruba 36%). Výjimku představuje Dolní Bavorsko, kde technicky zaměřená struktura ekonomiky a vysokoškolská krajina ve spojení s tradičními vzory při volbě povolání vedou spíše ke vzájemnému vzdalování se kvót absolventů podle pohlaví. V české části programového území narostla kvóta žen s vysokoškolským vzděláním mezi lety 2005 a 2012 tak silně, že překonala kvótu mužů o jednu třetinu.

Podíl obyvatelstva ve věku 25 až 64 let s vyšším sekundárním vzděláním je v celém programovém území, především v české části, v porovnání s EU nadprůměrné (cca 90% uvedené skupiny obyvatelstva). Nicméně od roku 2005 je možno zaznamenat lehký pokles, v Horních Francích dokonce citelný pokles. Důvodem je především tak zvaný brain drain, tedy odchod mladších – zpravidla kvalitně vzdělaných – lidí z (hospodářsky slabých) venkovských regionů.

V oblasti profesního vzdělávání existují mezi Českou republikou a Bavorskem zásadní rozdíly. Zatímco v Bavorsku probíhá vzdělávání v rámci duálního systému vzdělávání, tedy paralelně v učilišti, případně na vysoké škole a ve firmě, probíhá v Česku pouze v učilištích. Duální systém (duální vzdělávání a duální studium) spojuje systém vzdělávání a zaměstnanosti a nabízí malým a středním podnikům možnosti kvalifikace a získávání pracovních sil.

Statistika úřadů práce za období 2011 / 2012 ukazuje s výjimkou Pasova převis počtu nabízených vzdělávacích míst v bavorském pohraničí nad počtem uchazečů – i to je jeden z důsledků demografického vývoje. Počet uchazečů již několik let vytrvale klesá, počet pracovních míst však vykazuje rostoucí tendenci. Z tohoto důvodu již dnes není možno adekvátním způsobem obsadit všechna nabízená vzdělávací místa.

Vedle škol, zajišťujících obecné a profesní vzdělávání se v česko-bavorském programovém území nachází i řada různých vysokých škol. Univerzity v Řeznu, Bayreuthu, Pasově, Českých Budějovicích a Plzni nabízejí široké možnosti studia v oblasti přírodních, duchovních, ekonomických, sociálních, právních a lékařských věd.

V regionálních souvislostech hrají významnou roli rovněž vysoké školy aplikovaných věd. Představují nejen místa praktického vzdělávání, ale jako kooperační partner hrají rovněž roli zprostředkovatele mezi vědeckým výzkumem a požadavky firem. Vysoké školy aplikovaných věd v Řeznu, Deggendorfu, Ambergu-Weidenu a Hofu na bavorské straně nabízejí především specializované technické studijní obory (například elektrotechniku a informační technologie, mikrosystémové technologie, mechatroniku, environmentální a dřevařskou techniku), zatímco české vysoké školy mají různá zaměření. Vysoká škola v Karlových Varech je zaměřena na společenské, především správní vědy, vysoká škola v Českých Budějovicích na technické a ekonomické vědy. V Jižních Čechách se kromě toho nachází Vysoká škola evropských a regionálních studií a Filmová akademie Miroslava Ondříčka.

V zimním semestru 2011/12 bylo ke studiu na vysokých školách a univerzitách zapsáno téměř 90 000 studujících, přičemž existují významné rozdíly v zastoupení pohlaví, související s oborovým zaměřením. Zatímco na univerzitách převažují mezi studujícími ženy (58%), jsou na technicky orientovaných vysokých školách výrazně více zastoupeni mezi studujícími muži (69%). Na Jihočeské univerzitě, zaměřené převážně na společenské a přírodní vědy, činí podíl žen mezi studujícími téměř dvě třetiny.

Souhrnně lze na základě těchto dat konstatovat dobrou úroveň školního vzdělávání, nicméně v oblasti terciárního vzdělání existují mezi českou a bavorskou částí programového území velké rozdíly. V uplynulých letech se počet žen s vyšším vzděláním významně přiblížil počtu mužů s vyšším vzděláním, nicméně právě v této oblasti existují v závislosti na struktuře vzdělávání a hospodářství mezi jednotlivými regiony významné rozdíly.

V řadě oblastí existují partnerství mezi českými a bavorskými vysokými školami s výměnou studujících a přednášejících (například právní a ekonomické vědy, jazykové a literární vědy, elektrotechnika a informatika). Bavorské vysokoškolské centrum pro střední, východní a jihovýchodní Evropu (Bayerisches Hochschulzentrum für Mittel-, Ost- und Südosteuropa (BAYHOST)) podporuje výměnu výzkumu a výuky mezi bavorskými a východoevropskými vysokými školami.⁵ Nabízeny jsou letní akademie a odborné exkurze, fóra pro výměnu (mimo jiné mezinárodní fórum Alumni), burzy praxí a roční a jazyková stipendia. Kromě toho existují přeshraniční kooperace ve formě partnerství učilišť.

Trh práce

Vývoj na trhu práce sleduje konjunkturální a regionální ekonomický vývoj. Počet výdělečně činných osob se především v oblasti služeb mezi lety 2005 a 2009 zvýšil v celém programovém území o v průměru 2,7%. Zatímco tento trend v bavorské části programového území pokračoval i v následujících letech, zasáhla hospodářská krize české území programů výrazněji. Z tohoto důvodu došlo v české části programového území po roce 2005 k výraznému nárůstu dosud klesající nezaměstnanosti.

Dnes⁶ se míra nezaměstnanosti v českém pohraničí pohybuje zhruba na úrovni roku 2005. Tím se sice nachází pod mírou nezaměstnanosti České republiky ve výši 8,5%, nicméně nad hodnotou v bavorské části programového území.

Stejně tak podíl výdělečně činných⁷ vykazuje výrazné rozdíly mezi českou a bavorskou částí. V bavorských hraničních regionech se s výjimkou měst, vykazujících zvýšený podíl žáků a studujících, pohybuje kolem zhruba 80%, v české části programového území pouze na průměrných 72%.

Ještě větší rozdíly, než mezi regiony, jsou mezi pohlavími. Výdělečná činnost mužů na venkově je tak často o více než 10%, v české části programového území o více než 17% vyšší, než v případě žen. Ve městech nehrají rozdíly v pohlaví větší roli, což je zapříčiněno vysokým podílem sektoru služeb.

Ústřední roli v (dalším) vývoji přeshraničního trhu práce hraje brain drain (viz rovněž 2.5.1), který v dlouhodobé perspektivě vede k nerovnováhám na trhu práce, kdy způsobuje posun v poměru nabídky a poptávky. Již dnes se tak v některých regionech a odvětvích nedostává odborných pracovních sil, jako tomu je například v oblasti zdravotnictví a pečovatelské služby, nebo také v technických profesích. Rozdílná intenzita trendu demografického vývoje na obou stranách hranice (viz rovněž kap. 2 Socioekonomická charakteristika programového území) však nabízí možnosti, kompenzovat v budoucnu tyto deficity na bavorském trhu práce (alespoň zčásti) českými pracovníky. V důsledku toho by mohl být nejen vyrovnán nedostatek pracovních sil na bavorské straně, ale bylo by tak možno zachytit i předpokládaný převis pracovních sil na české straně.

Přesnější sledování vztahů na trhu práce v programovém území je tak o to důležitější.

---

⁵ Univerzita v Řeznu: Bavorské vysokoškolské centrum pro střední, východní a jihovýchodní Evropu: <http://www.uni-regensburg.de/bayhost/index.html>.

⁶ Stav 2012.

⁷ Podíl ekonomicky činného obyvatelstva (výdělečně činní a registrovaní nezaměstnaní na 100 obyvatel v produktivním věku mezi 15 a 65 lety)

K roku 2012 překračovalo na cestě do práce česko-bavorskou hranici denně 6 710 dojíždějících osob, z toho 94% směřovalo z Čech do Německa, přednostně do center v blízkosti hranice.⁸ Hlavní příčinou tohoto jednostranného vztahu je i nadále sice klesající, ale stále ještě výrazný rozdíl hrubých mezd a životních nákladů.

Ústřední roli na přeshraničním trhu práce hraje partnerství EURES Česko – Bavorsko, existující od roku 2005 jako sdružení správy zaměstnanosti a sociálních partnerů na obou stranách hranice. Díky informacím, které toto partnerství poskytuje, poskytování poradenství pro zaměstnance a zaměstnavatele a navíc podpoře obsazování volných míst přispívá výraznou měrou ke zvyšování mobility v pohraničí. Dlouhodobě tak přispívá k odbourávání nevýhod pro obyvatelstvo a hospodářskou sféru, plynoucí z hraniční polohy.

Silné, slabé stránky, příležitosti a rizika v oblastech vzdělávání a trh práce:

- Úroveň vzdělávání v česko-německém pohraničí je celkově vysoká, na venkově je podíl absolventů s vyšším sekundárním vzděláním i nadále podprůměrný. Podíl absolventů vysokých škol v české části programového území a v Dolním Bavorsku je výrazně nižší, nežli v ostatních částech programového území.
- Především na venkově lze i nadále rozeznat generové stereotypy v oblasti vzdělávání / zvyšování kvalifikace a volby povolání (především v oblasti informatiky a v technických oborech). Současně téměř neexistuje nabídka kvalifikovaných pracovních míst, která by zajistila slučitelnost rodiny a výkonu povolání (to se týká především zaměstnávání žen).
- Rozdíl mezd a životních nákladů je nadále velmi vysoký, dojíždění je odpovídajícím způsobem jednostranné.
- Profesní mobilita je ztěžována rozdílnými vzdělávacími systémy a chybějícím vzájemným uznáváním absolutoríí.
- Jazyková bariéra představuje i nadále překážku pro celou oblast přeshraniční spolupráce a musí se tak proto stát ústřední součástí vzdělávání / kvalifikace na obou stranách hranice.
- Změna demografického vývoje povede k trvalé změně systému vzdělávání a trhu práce. V důsledku uzavírání škol se prodlužuje doba docházky do školy, což ještě posílí trend migrace vysoce kvalifikovaných částí populace z periferních regionů a s tím spojený nedostatek odborných pracovních sil ve specializovaných oborech. Současně rostou možnosti zaměstnání ve zdravotnických a pečovatelských oborech.
- Nabídka vzdělávání je široká, v území je rozdělena decentralizovaně a nabízí doplňující specializace.
- Regionální centra trhu práce jsou převážně dobře dostupná.
- Přeshraniční spolupráce v oblasti vzdělávání je v nejrůznějších oblastech podporována a organizována zkušenými aktéry. Síť EURES Česko – Bavorsko představuje ústředního a zkušeného zprostředkovatele mezi aktéry na trhu práce.

---

⁸ EURES Bavorsko-Česko: <http://www.eures-by-cz.eu/index.php?id=6&L=1%C2%A0%2C>.

Přeshraniční spolupráce

Od začátku přeshraniční spolupráce v rámci Iniciativy Společenství INTERREG se v česko-bavorském pohraničí etablovala řada různých kooperací a struktur na nejrůznějších úrovních.

Vedle institucionalizované spolupráce v regionálních sdruženích nebo jednotlivých tematických oblastech existují neformální sítě stejně jako bilaterální a projektové kooperace (například v rámci partnerství škol, mezi organizacemi na ochranu přírody nebo v oblasti záchranných sil a ochrany proti katastrofám). Elementární roli pro integraci českých a bavorských regionů hrají kromě toho oba euroregiony, Euregio Egrensis a Euroregion Šumava / Bavorský Les / Dolní Inn a spolupráce v rámci Evropského regionu Vltava - Dunaj.

Za účelem prohloubení spolupráce v otázkách vzájemného zájmu byla v programovém území založena Regionální kooperace Plzeň - Horní Falc – Dolní Bavorsy a Jižní Čechy – Dolní Bavorsy a realizován kooperační projekt CLARA II mezi Karlovými Vary, Horními Franky a Saskou Kamenicí, který byl podpořen Evropskou unií.

Na národní úrovni byla v roce 1990 založena česko-bavorská pracovní skupina pro přeshraniční spolupráci, která realizuje především spolupráci v oblastech politiky, hospodářství a veřejné správy. Příkladem je rozvoj spolupráce policí v podobě společných cvičení a jazykových kurzů pro příslušníky bavorské policie v Česku nebo zpracování přeshraniční koncepce boje proti drogové kriminalitě.

V roce 2013 došlo k právnímu zajištění přeshraniční spolupráce při záchranných operacích, která předtím po dlouhou dobu probíhala na základě neformálních dohod, česko-německou rámcovou dohodou. Rovněž v oblasti ochrany proti katastrofám spolupracují příslušné orgány na české a bavorské straně a provádějí společná cvičení.

V oblasti hospodářství existují díky dlouholeté spolupráci hospodářských a obchodních komor kvalitní přeshraniční sítě a struktury. Dalšími příklady mnohostranné úspěšné kooperace v česko-bavorském pohraničí jsou například přeshraniční systém mobility EgroNet v euroregionu Egrensis nebo výměna mládeže pomocí organizace Tandem.

I přes dlouholeté budování různých kooperací a struktur však i nadále existují překážky pro přeshraniční spolupráci, které je nutno překonat. Především se to týká jazykové bariéry.

K tomu přistupují rozdíly v legislativě a rozdílné politické cíle a strategie, ať už na národní, zemské nebo regionální úrovni. Výzvou pro přeshraniční spolupráci jsou nadále rozdílné (zčásti nekompatibilní) administrativní struktury a kompetence. Všechny tyto rozdíly je nutno odbourat, aby tak bylo možno vytvořit základ pro dlouhodobé, trvalé kooperační vztahy a současně zapojit aktéry, kteří se dosud přeshraniční spolupráce nezúčastnili.

I když se mezi obyvatelstvem ukazuje vysoký zájem o přeshraniční spolupráci a přechod hranice se na mnoha místech stal samozřejmostí – například při nákupu nebo výletech – probíhá všední den, sociální a kulturní život i nadále převážně na vlastní straně hranice. Za účelem dalšího rozvoje integrace regionu ve všech oblastech každodenního života je nutno navázat na existující ochotu v rámci občanské společnosti a stále více potlačovat hranici jako psychickou a mentální bariéru.

Silné, slabé stránky, příležitosti a rizika v oblasti přeshraniční spolupráce

- Rozdíly v rámcových podmínkách (například legislativa v oblasti veřejné podpory, systém profesního vzdělávání, personální a finanční kapacity institucí / aktérů sítí) leží zčásti mimo kompetence programu a lze je tedy překonat pouze rámcově.
- V rámci celého programového území existují kooperace na nejrůznějších územních úrovních (včetně plošně institucionalizované spolupráce).
- Významnou překážku pro jakoukoli přeshraniční spolupráci představuje jazyková bariéra.

Ke strategii programu

Za zohlednění strategie Evropa 2020 a silných, slabých stránek a potřeb, identifikovaných v Regionální analýze, sleduje program pro česko-bavorské pohraničí inovativně-udržitelný strategický přístup v oblasti

- hospodářského rozvoje a propojení
- rozvoje kompetencí a know-how (rovněž v rámci společného vzdělávání a kvalifikace)
- zlepšování ekologické funkčnosti životního a hospodářského prostoru a
- dalšího rozvoje a posilování přeshraniční spolupráce jako takové a administrativních a institucionálních struktur.

Program má přispět

- k posílení přeshraničních hospodářských a inovačních struktur s ohledem na rozvoj společných silných stránek a integraci do nadregionálních trhů,
- k vytvoření a zajištění kvalitních a z hlediska zdrojů efektivních struktur hospodářství a životních podmínek obyvatelstva,
- ke zlepšení administrativních a správně-technických systémů a procesů a k harmonizaci organizačních, institucionálních a infrastrukturních podmínek a
- k sociální a kulturní výměně mezi občany na obou stranách hranice

Takto formulovaná strategie má být realizována v rámci následujících tematických cílů a investičních priorit:

Tematický cíl 1: Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací

Investiční priorita 1a) posilování výzkumné a inovační infrastruktury a kapacit pro rozvoj vynikající úrovně výzkumu a inovací a podpory odborných středisek, zejména těch, jež jsou předmětem celoevropského zájmu

Investiční priorita 1b) podpora podnikových investic do výzkumu a inovací a vytváření vazeb a součinnosti mezi podniky, středisky výzkumu a vývoje a odvětvím vysokoškolského vzdělávání, zejména podpora investic v oblasti vývoje produktů a služeb, přenosu technologií, sociálních inovací, ekologických inovací, aplikací veřejných služeb, stimulace poptávky, vytváření sítí, klastrů a otevřených inovací prostřednictvím inteligentní specializace a podpora technického a aplikovaného výzkumu, pilotních linek, opatření k včasnému ověřování produktů, schopností vespělé výroby a prvovýroby, zejména v oblasti klíčových technologií a šíření technologií pro všeobecné použití

Tematický cíl 6: Zachování a ochrana životního prostředí a podporování efektivního využívání zdrojů

Investiční priorita 6c) Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví.

Investiční priorita 6d) Ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb, včetně prostřednictvím sítě NATURA 2000 a ekologických infrastruktur

Tematický cíl 10: Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání a odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního učení rozvíjením infrastruktury pro vzdělávání a odbornou přípravu

Investiční priorita 10) Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání a odborné přípravy a školení za účelem získání dovedností a celoživotního učení, vypracování a naplňování společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení (z Přílohy Nařízení o EÚS)

Tematický cíl 11) Zvyšování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a zlepšováním účinnosti veřejné správy prostřednictvím opatření pro posilování institucionální kapacity a účinnosti veřejné správy a veřejných služeb souvisejících s prováděním EFRR, jež přispívají k realizaci opatření podporovaných z ESF v oblasti institucionální kapacity a účinnosti veřejné správy

Investiční priorita 11) Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi (z Přílohy Nařízení o EÚS).

TP) Technická pomoc

3 ODŮVODNĚNÍ TÉMATICKÝCH CÍLŮ A INVESTIČNÍCH PRIORIT

Tabulka 1 Odůvodnění výběru tematických cílů a investičních priorit

Vybraný tematický cíl (TC)	Vybraná investiční priorita (IP)	Odůvodnění výběru
<p>TC 1:</p> <p>Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací</p>	<p>IP 1a</p>	<p>Oblast výzkumu a vývoje v česko-bavorském pohraničí se vyznačuje řadou aktérů a institucí, kteří však příhraničně spolupracují jen zřídka. Podporou přeshraničních kooperací v oblasti výzkumu mají být stávající kapacity výzkumu a inovací využívány lépe. Společné pořizování infrastruktury pro výzkum a vývoj má umožnit realizaci konkrétních výzkumných záměrů a prostřednictvím vytváření základů pro rozmanité kooperace celkově přispět k posílení oblasti výzkumu a inovací.</p> <p>Kromě toho je takto realizován příspěvek k iniciativě 1 „Inovační unie“ strategie Evropa 2020.</p>
	<p>IP 1b</p>	<p>Přesto, že oblast výzkumu a inovací je v programovém území rozmanitá, malé a střední podniky v ní téměř nehrají roli. Nicméně právě pro malé a střední firmy hraje přístup k vývoji a inovacím významnou roli, protože na rozdíl od řady velkých podniků zpravidla nedisponují vlastními odděleními pro vývoj a inovace, což ztěžuje vývoj inovativních produktů a služeb. S cílem lepší integrace malých a středních firem do výzkumu a inovací mají být podpořeny konkrétní kooperace v oblasti výzkumu stejně jako aktivity malých a středních podniků.</p>
<p>TC 6:</p> <p>Zachování a ochrana životního prostředí a podporování efektivního využívání zdrojů</p>	<p>IP 6c</p>	<p>Přírodní a kulturní dědictví v česko-bavorském pohraničí není významné pouze pro daný region, ale má celoevropský význam pro ochranu druhů a biotopů na straně jedné ale i pro historii rozdělení Evropy na straně druhé. Investice do různých oblastí mají přispět k dlouhodobému zachování kulturního a přírodního dědictví, jeho zhodnocení a využití či prožití člověkem.</p>
	<p>IP 6d</p>	<p>Velké části programového území představují velmi citlivé prostory a vykazují vysoký stav biologicky cenných zdrojů. Intenzivní rozvoj sídel, dopravy a intenzivně využívaných zemědělských ploch však má stále více za následek snižování druhové rozmanitosti, ztrátu životních prostorů a ničení nebo ovlivňování ekosystémů. Podporou kooperací v oblasti ochrany přírody a péče o krajinu, projektů ochrany druhů a biotopů ale i zaváděním zelené infrastruktury chce program přispět ke zvýšení a obnovení druhové rozmanitosti a přirozených ekosystémových služeb.</p>

<p>TC 10:</p> <p>Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání a odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního učení rozvíjením infrastruktury pro vzdělávání a odbornou přípravu</p>	<p>IP 10</p>	<p>Na základě rozdílných vzdělávacích systémů a jazykové bariéry je propustnost v pohraničí z hlediska realizace společných vzdělávacích opatření a uznávání určitých absolutorii omezená. I když kompetence za oblast formálního vzdělávání se především v bavorské části programového území nacházejí většinou mimo regionální kompetence, může spolupráce v oblasti vzdělávání a přeshraniční propojení vzdělávacích institucí přispět odbourávání bariér. To je důvod, proč by měla být v rámci tohoto programu podpořena, tam, kde bude potřeba, a to i ve formě pořízování vybavení, mající vztah k projektu.</p>
<p>TC 11:</p> <p>Zvyšování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a zlepšováním účinnosti veřejné správy prostřednictvím opatření pro posilování institucionální kapacity a účinnosti veřejné správy a veřejných služeb souvisejících s prováděním EFRR, jež přispívají k realizaci opatření podporovaných z ESF v oblasti institucionální kapacity a účinnosti veřejné správy</p>	<p>IP 11</p>	<p>Povědomí o integraci a integrace v jeden společný funkční prostor vykazují v česko-bavorském pohraničí stále ještě deficity. Překážkami pro přeshraniční spolupráci se ukázaly být především jazyková bariéra, ale i rozdíly v legislativním, správním, hospodářském a společenském systému. Navíc existuje potřeba z hlediska definitivního překonání hranic v hlavách a posílení společné identity. Rozvoj přeshraničních kooperačních struktur a projektů jsou považovány za srdce přeshraničních programů a mají na institucionální i lokální úrovni přispět k dosažení vyššího stupně regionální integrace a přeshraniční koordinace a zlepšení vztahů mezi sousedy.</p>

4 ODŮVODNĚNÍ PŘIDĚLENÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

Realizaci programu má být podpořen inovativní udržitelný přeshraniční rozvoj. Tato skutečnost byla zohledněna při výběru tematických cílů a investičních projektů. Ve smyslu tematické koncentrace byla zvolena 4 obsahová těžiště, která jsou pro česko-bavorské pohraničí významná.

V průběhu následujících let chce program přispět k realizaci strategie 2020 prostřednictvím projektů a aktivit, podporujících inovace, výzkum a vývoj a to na úrovni výzkumných zařízení stejně jako na úrovni podniků. Tyto skutečnosti byly zohledněny tím, že na aktivity v rámci tematického cíle 1 v investiční prioritě 1a a 1b je určeno 18% celkového rozpočtu. V rámci tematického cíle bude menší těžiště položeno na investiční prioritu 1a, tedy podporu výzkumných institucí, což je rovněž vyjádřeno finanční dotací ve výši 11% celkových prostředků.

Z hlediska regionálních úkolů spočívá druhé těžiště na tematickém cíli 6, přičemž ochrana, podpora a rozvoj kulturního a přírodního dědictví (investiční priorita 6c) a zachování druhové rozmanitosti, ochrana půdy a obnova a podpora ekosystémových služeb (investiční priorita 6d) byly vybrány jako intervenční oblasti. Na základě specifické regionální potřeby v oblasti ochrany, podpory a rozvoje kulturního a přírodního dědictví je na tuto oblast určeno 28% celkových prostředků. Pro investiční prioritu 6d je určeno 11% rozpočtu.

Stejně tak má být 11% prostředků investováno do oblasti vzdělávání (tematický cíl 10), přesněji řešeno do dodatečné investiční priority z Přílohy Nařízení o EÚS Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání a odborné přípravy a školení za účelem získání dovedností a celoživotního učení, vypracování a naplňování společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení

27%, tedy necelá třetina rozpočtu, je určena pro tematický cíl 11, protože tento cíl má jak regionálně, tak i v rámci přeshraniční spolupráce jako takové mimořádný význam pro rozvoj přeshraničních kooperací a struktur.

Na technickou pomoc je určeno 6% rozpočtu.

Uvedené rozdělení prostředků, určených pro program, vyplývá z participativního procesu programování při zapojení regionálních aktérů a odborníků z různých oborů.

Rozpočtový rámeček sleduje zásadu efektivního využití evropských, národních a regionálních prostředků, které jsou k dispozici s cílem podpory přeshraniční spolupráce, dosažení co možná nejvyšší přidané evropské hodnoty a pokud možno vysoké účinnosti a viditelnosti podporovaných aktivit. Finanční prostředky jsou v předloženém programu vydávány v souladu se zásadou hospodárneho přístupu.

Tabulka 2 Alokace prostředků na úrovni investiční priority

Investiční priorita	Euro	Podíl v %
1a	11.080.505,52	10,7%
1b	6.794.756,31	6,6%
6c	28.744.050,72	27,8%
6d	10.980.010,02	10,6%
10	11.812.770,51	11,4%
11	27.760.546,98	26,9%
Technická pomoc	6.202.508,94	6%
Celkem	103.375.149,00	100%

5 OBSAH PROGRAMU

5.1 Prioritní osa 1: Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací

Investiční priorita 1a):

Posilování výzkumné a inovační infrastruktury a kapacit pro rozvoj vynikající úrovně výzkumu a inovací a podporou odborných středisek, zejména těch, jež jsou předmětem celoevropského zájmu;

Specifický cíl

Posílení přeshraničních aktivit v oblasti výzkumu a inovací

Očekávané výsledky

Podle strategie Evropa 2020 je v celoevropském měřítku cílem dosáhnout podíl výzkumu a inovací na HDP ve výši 3%. Podíl výzkumu a inovací na HDP se sice v regionech programového území v posledních letech (od roku 2005) zvýšil a to ve všech sektorech, žádoucích cílových hodnot však není dosaženo nikde (zčásti dokonce významně).

V popředí investiční priority tak má stát posílení společných přeshraničních aktivit v oblasti výzkumu a inovací, které bylo odpovídajícím způsobem zvoleno jako specifický cíl.

V souladu s obsahově-strategickým zaměřením národních a regionálních inovačních strategií (mimo jiné Celková koncepce politiky bavorské státní vlády v oblasti výzkumu, technologií a inovací, Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020, Národní inovační strategie ČR, makroregionální strategie pro dunajský region, analýzy pro „Evropský region Vltava – Dunaj“) mají zde plánované aktivity přispět k rozvoji plánovaných kapacit výzkumu a jejich většímu přeshraničnímu využití za účelem efektivního využití stávajícího potenciálu výzkumu a inovací a vytváření přeshraničních synergii.

Obsahově je investiční priorita – ve srovnání s investiční prioritou 1b – zacílena na spolupráci a propojování výzkumných institucí mezi sebou. Cílem je rozvoj především základního výzkumu.

Plánované aktivity

V souladu s formulací specifického cíle jsou následující aktivity zaměřeny na posílení přeshraničních aktivit v oblasti výzkumu a inovací. Zatímco v současné době existuje mezi zařízeními výzkumu a vývoje v programovém území pouze málo kooperací, má být infrastruktura výzkumu a inovací do budoucna stále více využívána společně za účelem efektivnějšího využívání kapacit výzkumu a inovací a zamezení dvojím výdajům na obou stranách hranice.

Aktivita 1

Rozvoj a posílení společných kapacit výzkumu ve znalostních a výzkumných institucích a stoupající společné využití kapacit ve výzkumu a inovacích

- Pro posílení přeshraničních aktivit v oblasti výzkumu a inovací mají být podporovány přeshraniční výzkumné záměry (včetně potřebného vybavení). Stejně tak má být způsobilé společné využívání stávající infrastruktury výzkumu a inovací.
- Pořizování infrastruktury ve formě nástrojů a přístrojů ale i menších stavebních opatření lze realizovat i bez financování výzkumné aktivity v rámci projektu, pokud je nutná pro vznik nových přeshraničních kooperací ve výzkumu.
- Výměna zkušeností mezi aktéry z oblasti výzkumu a inovací – například v rámci seminářů, konferencí, studií a publikací – má jako doplněk přispívat k intenzifikaci přeshraniční spolupráce v oblasti výzkumu a inovací.

Cílové skupiny:

Univerzitní a mimouniverzitní instituce výzkumu a inovací

Příjemci:

Z důvodů rozdílných národních rámcových podmínek jsou příjemci definováni samostatně pro Českou republiku a Bavorsko.

Bavorsko	Česká republika
Soukromé a veřejné právnické osoby, především veřejné a soukromé výzkumné instituce, ESUS	Veřejné a soukromé instituce v oblasti výzkumu a inovací, univerzity a vysoké školy, vzdělávací instituce, subjekty veřejné správy (stát, kraj, obec a organizace zřizované/zakládané státem, kraji, obcemi), neziskové organizace, komory a sdružení, ESÚS

IP 1b:

Podpora podnikových investic do výzkumu a inovací a vytvářením vazeb a součinnosti mezi podniky, středisky výzkumu a vývoje a odvětvím vysokoškolského vzdělávání, zejména podporou investic v oblasti vývoje produktů a služeb, přenosu technologií, sociálních inovací, ekologických inovací, aplikací veřejných služeb, stimulace poptávky, vytváření sítí, klastrů a otevřených inovací prostřednictvím inteligentní specializace a podporou technického a aplikovaného výzkumu, pilotních linek, opatření k včasnému ověřování produktů, schopností vyspělé výroby a prvovýroby, zejména v oblasti klíčových technologií a šíření technologií pro všeobecné použití;

Specifický cíl

Zlepšení zapojení MSP do výzkumu a inovací

Očekávané výsledky

Úroveň inovací vykazuje v rámci programového území výrazné rozdíly mezi velkými firmami a malými a středními podniky (MSP). Větší podniky disponují nejlepším přístupem k výsledkům výzkumu a inovací díky kooperacím s vysokými školami a dalšími výzkumnými institucemi nebo díky vlastním oddělením výzkumu a inovací.

Pro MSP je přístup k výzkumu a inovacím obtížnější. Příčinou je především nedostatečná integrace MSP do oblasti výzkumu. MSP oproti řadě velkých firem zpravidla nedisponují vlastními odděleními výzkumu a inovací, kooperací ve výzkumu nebo v rámci klastrů se účastní jen zřídka.

Protože však většina firem v programovém území jsou malé a střední podniky, má jejich integrace do výzkumu a inovací mimořádný význam a to i z hlediska cílů, které si pro oblast inovací vytýčila Evropská unie ve své strategii Evropa 2020.

Z tohoto důvodu bylo *zlepšení integrace MSP do výzkumu a inovací* zvoleno jako specifický cíl IP.

Pro dosažení specifického cíle – především zvýšení výměny znalostí – byly mimo jiné navrženy bilaterální, případně multilaterální kooperace mezi malými a středními firmami a institucemi z oblasti výzkumu a inovací, nebo i malými a středními podniky navzájem. Komunikace mezi malými a středními podniky a aktéry z oblasti výzkumu a inovací má být zlepšena především aktivitami v oblasti vytváření sítí (networking).

Oproti investiční prioritě 1a jsou zde navrhované aktivity odpovídajícím způsobem zaměřeny na podporu aplikovaného výzkumu, tedy transfer výzkumu, inovací a technologií do hospodářské sféry, zastoupené zde regionálními malými a středními podniky.

Plánované aktivity**Aktivita 1**

Podpora kooperací malých a středních podniků navzájem a mezi malými a středními podniky a institucemi z oblasti výzkumu a inovací a institucemi z oblasti výzkumu a inovací navzájem

- Cílem těchto opatření je primárně rozvoj podnikových kapacit výzkumu a inovací malých a středních podniků.
- Kooperace mezi malými a středními podniky a institucemi z oblasti výzkumu a inovací slouží primárně transferu know-how a transferu technologií z výzkumu do ekonomiky, případně podnikovému vývoji a praktické realizaci inovací. Z tohoto důvodu mají být podporovány.
- Významnou roli hraje rovněž transfer know-how mezi malými a středními podniky, který má být rovněž rozvíjen pomocí kooperací v oblasti výzkumu a inovací. Způsobilé jsou společné záměry z oblasti výzkumu a inovací, včetně potřebného infrastrukturního vybavení ve formě nástrojů a přístrojů, ale i výměnných (oborových) programů pro odborné pracovníky za účelem výměny zkušeností případně upevňování kooperačních struktur.

- Způsobilé jsou rovněž kooperace v oblasti výzkumu, do kterých sice malé a střední podniky nebudou zapojeny přímo, ale které pro ně budou mít (ne)přímý užitek. Zde si lze představit studie, strategie, plány a koncepce s cílem lepšího propojení MPS mezi sebou, případně MSP a institucemi z oblasti výzkumu a inovací, ale i (další) rozvoj specifických služeb z oblasti výzkumu a inovací, které posílí přístup MSP k výsledkům výzkumu a inovací. V této souvislosti má být rovněž způsobilý rozvoj regionálních technologických / kompetenčních center a vědeckých parků, pokud v nich probíhá přeshraniční aplikovaný výzkum

Aktivita 2

Posilování aktivit malých a středních podniků v klastrech a sítích

- Tato opatření se soustředí především na integraci malých a středních firem do stávajících klastrů a inovačních sítí, které hrají základní roli v transferu know-how a technologií z oblasti výzkumu a inovací do regionálních malých a středních firem. Důležitou roli hrají v této souvislosti podnikatelské inkubátory, inovační centra a centra pro transfer technologií, která cíleně podporují malé a střední podniky při networkingu.
- Rozvojem přeshraničních výzkumných platforem a klastrů – především takových, které jsou tvořeny malými a středními podniky – mají být zlepšeny rámcové podmínky pro vytváření sítí malých a středních firem a celkově posíleno propojování aktérů z oblasti výzkumu a inovací.

Cílové skupiny:

Malé a střední podniky, veřejné a soukromé instituce z oblasti výzkumu a inovací, vysoké školy a vysokoškolské ústavy, transferová zařízení (vědecké) instituce, poskytující služby v oblasti výzkumu a inovací a další vědecké instituce, které jsou aktivní v oblasti přístupu firem k výzkumu a inovacím.

Příjemce:

Z důvodů rozdílných národních rámcových podmínek jsou příjemci definováni samostatně pro Českou republiku a Bavorsko.

Bavorsko	Česká republika
Veřejné a soukromé instituce především soukromé a veřejné výzkumné instituce a kompetenční centra, veřejné a soukromé podniky (MSP), ESÚS	Veřejné a soukromé instituce v oblasti výzkumu a inovací, univerzity a vysoké školy, vzdělávací instituce, subjekty veřejné správy (stát, kraj, obec a organizace zřizované/zakládané státem, kraji, obcemi), neziskové organizace, komory a sdružení, malé a střední podniky, ESÚS

5.2 Prioritní osa 2: Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů

Investiční priorita 6c:

Zachování a ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví;

Specifický cíl

Posílení společné identity prostřednictvím zachování a zhodnocení společného kulturního a přírodního dědictví v udržitelné formě.

Očekávané výsledky

Krajina utvářená lidmi a přírodou a jednotlivé kulturní statky materiální i nemateriální povahy (hudba, řemesla, nářečí) vytvářejí šarm, půvab a charakter programového území a jsou základem pro vysokou kvalitu života v regionu a součástí regionální identity.

Udržitelný rozvoj regionu vyžaduje ekologický a sociálně zodpovědný přístup k přírodním a kulturním zdrojům. Kulturní a přírodní prostor tak má být zachován a zhodnocen. Má být umožněno jeho využívání člověkem a zvýšena jeho životní hodnota a to přeshraničně pomocí koordinovaných aktivit

Kromě toho mají být realizovány projekty, které přispívají k posilování regionální identity tím, že bude připomínána společná historie regionu.

Plánované aktivity

V souladu s formulací specifického cíle jsou následující aktivity zaměřeny na zachování a zhodnocení společného kulturního a přírodního dědictví a tím na přispění k posílení regionální identity.

Aktivita 1

Ochrana a zachování společného kulturního a přírodního dědictví

- Cílem aktivit v této oblasti je ochrana a zachování přírodního, především ale kulturního dědictví. Toto těžiště zaměření na kulturní rozměr, vyplývá, z převládající tematiky ochrany přírody v investiční prioritě 6d. V rámci této investiční priority proto mají být způsobilé pouze takové aktivity v oblasti přírodního dědictví, které jsou zaměřeny na jeho ochranu a zachování, nikoli na zvýšení ekologických funkcí a služeb.
- V této souvislosti by měla být realizována pouze cílená opatření v oblasti obnovy předmětů kulturního a přírodního dědictví (například budovy, památníky). Kromě toho mají být podpořeny rovněž takové záměry, které usilují o zachování a podporu nehmotného kulturního dědictví. Jelikož bylo programové území po desetiletí rozděleno železnou oponou, existuje zde specifická potřeba dokumentace tak, aby dříve společné materiální prvky společného kulturního dědictví neupadly v zapomnění.
- Kromě toho existuje na obou stranách hranice potřeba koordinace koncepcí pro rozvoj využívání kulturního a přírodního dědictví. I zde by tedy měly být odpovídající aktivity způsobilé.

Aktivita 2

Zvyšování povědomí o kulturním a přírodním dědictví, jeho propagace a zpřístupnění

- Aktivity v této oblasti slouží na jedné straně (turistickému) zhodnocení společného přírodního a kulturního prostoru, na druhou stranu jejich cílem také přispívají k vytváření povědomí obyvatel o společném dědictví a posilovat tak regionální identitu.
- Pro zvýšení povědomí o regionu mají být realizovány přeshraniční iniciativy v oblasti marketingu. Příkladem jsou společné internetové prezentace, webové a mobilní aplikace, QR-kódy ale i společné tematické nebo regionální kampaně. Podporovány jsou také aktivity pro udržitelné, k životnímu prostředí a zdrojům šetrné (infrastrukturní) zpřístupnění území například ve formě např. tematických (cyklo)stezek a naučných stezek.
- Naučné stezky mohou být také využity pro zvyšování povědomí tím, že na nich bude informováno o řádném a zodpovědném přístupu ke kulturním a přírodním zdrojům.
- Zvláště důležitou a zodpovědnou roli při (ekonomickém) zhodnocení přírodního a kulturního dědictví hraje cestovní ruch. Z tohoto důvodu jsou cílem především také kooperace s touto oblastí, případně v rámci této oblasti.

Cílové skupiny:

Návštěvníci a místní obyvatelé, subjekty v území, sdružení, svazy a instituce, činné v oblasti přírodního a kulturního dědictví.

Příjemci:

Z důvodů rozdílných národních rámcových podmínek jsou příjemci definováni samostatně pro Českou republiku a Bavorsko.

Bavorsko	Česká republika
Jednotky v území, veřejné a zčásti veřejné instituce, sdružení, svazy, instituce, organizace, které jsou činné v oblasti přírodního a / nebo kulturního dědictví, sdružení cestovního ruchu	Veřejné instituce v oblasti vědy a výzkumu, univerzity a vysoké školy, vzdělávací instituce, subjekty veřejné správy (stát, kraj, obec a organizace zřizované/zakládané státem, kraji, obcemi), neziskové organizace, (vč. církví) , které jsou činné v oblasti kulturního a přírodního dědictví, ESÚS

Specifický cíl

Zvýšení a obnova biodiverzity a ekosystémových služeb

Očekávané výsledky

Velké části programového území představují velmi citlivé prostory a vykazují vysoký stav biologicky cenných zdrojů. Intenzivní rozvoj sídel, dopravy a intenzivně využívaných zemědělských ploch však má stále více za následek snižování druhové rozmanitosti, ztrátu životních prostorů a ničení nebo ovlivňování ekosystémů. Přirozené služby ekosystému⁹ mohou být realizovány v omezené formě, nebo vůbec ne.

Jako důležitý stavební kámen pro zachování druhové rozmanitosti byla v rámci systému NATURA 2000 vymezena celoevropská síť chráněných území. V programovém území se jedná o národní parky Šumava a Bavorský les. Dále je v dotačním území vymezena např. chráněná krajinná oblast Český les a přírodní park Hornofalcký les. Zásadní mezinárodní význam pro druhovou ochranu a ochranu biotopů podél bývalé „železné opony“ má kromě sítě, skládající se z chráněných biotopů nebo velkoplošných, přírodě blízkých prostorů národních parků, projekt ochrany přírody ICUN „Zelený pás Evropy“.

Pro zvýšení, případně obnovu druhové rozmanitosti však ochrana přírodních území nestačí. I dříve rozšířené druhy kulturní krajiny jsou v současné době na ústupu, mohou však být stabilizovány, případně jejich výskyt dále rozvíjen pomocí cílených programů na podporu druhů. Opatření je třeba realizovat mimo jiné i v oblasti ochrany půd.

Rozmanité potřeby v programovém území lze řešit přeshraničními kooperačními projekty z oblasti druhové ochrany a ochrany biotopů a opatřeními v oblasti zelené infrastruktury. Lze tak přispět ke zvýšení a obnově druhové pestrosti a služeb ekosystému.

Plánované aktivity

Aktivita 1

Strategické kooperace v oblasti ochrany přírody a krajiny

- V programovém území jsou vymezena různá chráněná území, která v určitých částech mohou rovněž využívat odpovídající administrativní a řídicí struktury. Národní parky Šumava a Bavorský les tak již několik let kooperují. Mimo chráněné oblasti existuje ještě řada úkolů v oblasti přeshraničního propojení a strategické orientace v oblastech ekologie a ochrany přírody. V rámci investiční priority mají být proto zpracovány, resp. realizovány přeshraniční koncepce rozvoje, péče a managementu chráněných oblastí a citlivých prostorů – například ve formě plánu hospodaření pro extenzivně využívané části krajiny (extenzivně využívané louky, lesy, rašeliniště atd.) a stávající chráněné oblasti mají být propojovány (mimo jiné NATURA 2000).
- Kromě toho by měly být vytvářeny koncepce k zamezení půdní eroze v důsledku povodní.

⁹Jako služby ekosystému je označován užitek přírody pro člověka, jako například poskytování potravin, stavebního materiálu, ochrana proti povodním, regulace klimatu, obnova úrodnosti půd, produkce kyslíku nebo čištění vody.

Aktivita 2

Opatření v oblasti zelené infrastruktury

Opatření v oblasti zelené infrastruktury mají vést především ke zlepšení služeb ekosystému, čímž je opět možno přispět ke zvýšení druhové rozmanitosti. Oblasti jsou rozmanité. Představitelné a způsobilé jsou například

- Obnovou, případně péčí o horské a lužní lesy lze obnovit přirozenou retenční schopnost krajiny.
- Retenční plochy, poldry a další přírodně blízká opatření mohou výrazně přispět k ochraně půd a ochraně proti povodním.
- Zelenou infrastrukturu je kromě toho možné využít ke spojování rozdělených prostorů (například ve formě biokoridorů), což v dlouhodobém horizontu přispěje ke zvýšení biodiverzity.

Aktivita 3

Projekty v oblasti druhové ochrany a ochrany biotopů

- Revitalizací a rozvojem vhodných způsobů využití ploch, jako jsou například lužní oblasti, dochází k obnově původních stanovišť, což v dlouhodobém horizontu přispívá ke zvýšení druhové rozmanitosti.

Cílové skupiny:

Veřejné a soukromé instituce, subjekty v území, účelové svazy, sdružení a svazy z oblasti ochrany přírody a životního prostředí

Příjemci:

Z důvodů rozdílných národních rámcových podmínek jsou příjemci definováni samostatně pro Českou republiku a Bavorsko.

Bavorsko	Česká republika
Veřejné a soukromé právnické osoby, především veřejné a soukromé instituce, sdružení a spolky z oblasti ochrany přírody a životního prostředí, jednotky v území, ESÚS	Veřejné instituce v oblasti vědy a výzkumu, univerzity a vysoké školy, vzdělávací instituce, subjekty veřejné správy (stát, kraj, obec a organizace zřizované/zakládané státem, kraji, obcemi), neziskové organizace (vč. církví), které jsou činné v oblasti ochrany životního prostředí, ESÚS

5.3 Prioritní osa 3: Investice do vzdělávání a pro získání dovedností

IP 10)

Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení: vypracováním a naplňováním společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení;

Specifický cíl 1

Odbourání jazykových a systémových překážek ve vzdělávání

Očekávané výsledky v rámci Cíle 1

S ohledem na existenci rozdílných vzdělávacích systémů je prostupnost pohraničního regionu z hlediska realizace společných vzdělávacích opatření a uznávání kvalifikací omezená. Jazyková bariéra tuto problematiku ještě posiluje.

Tyto překážky v oblasti přeshraničního vzdělávání by měly být odstraňovány pomocí kooperací v oblasti vzdělávání, společného jazykového vzdělávání a - pokud možno a v případě potřeby - prostřednictvím harmonizace vzdělávacích programů.

Přitom lze stavět na široké základně existujících a etablovaných kooperací. Existuje například řada oborových partnerství mezi českými a bavorskými vysokými školami. V Bavorském vysokoškolském centru pro střední, východní a jihovýchodní Evropu (BAYHOST) se sdružily vysoké školy za účelem podpory a intenzifikace spolupráce ve výzkumu a výuce s vysokými školami východní Evropy, mezi nimi i českými vysokými školami. Kromě toho existují přeshraniční kooperace ve formě partnerství učilišť a přeshraniční sítě v oblasti vzdělávání mládeže.

Ve svém souhrnu uvedené aktivity mají přispět k dalšímu zvýšení vysoké úrovně školního vzdělávání v bavorsko-českém pohraničí a to i s ohledem na cíle strategie Evropa 2020.

Specifický cíl 2

Přizpůsobení vzdělávání změněným podmínkám na společném trhu práce

Očekávané výsledky v rámci Cíle 2

Trh práce a systém vzdělávání jsou navzájem velmi úzce propojené a v řadě oblastí vyžadují vzájemnou koordinaci příslušných potřeb.

Hlavní vývojové tendence, které se systému vzdělávání a zaměstnanosti týkají, jsou brain drain a změny v demografickém vývoji.

Odchod mladých, dobře vzdělaných lidí z venkova vede již dnes v jednotlivých odvětvích k nerovnostem na trhu práce . mezi nabídkou pracovních míst a poptávkou. Tento nepoměr by se s ohledem na předpovídaný demografický vývoj měl dále zostřovat. Dotčeny jsou především technické obory, kde chybí vysoce kvalifikovaní odborníci, ale také např. zdravotnictví a pečovatelské obory.

Vedle různorodosti a hustoty nabídky vzdělávání jsou v oblasti profesního vzdělávání rozhodující další faktory, jako je soulad požadavků na kvalifikaci a stávající kvalifikace, regionální pokrytí poptávky a nabídky, překonání genderových stereotypů, technologický pokrok, přizpůsobení poptávky po pracovní síle klesající nabídce pracovních sil a - v mezinárodním kontextu – vzájemné uznávání absolutoríí, jazykové znalosti a přístup k regionálnímu trhu práce.

V rámci investiční priority tak mají být podpořeny aktivity, které přispějí k lepšímu zaměření vzdělávání a kvalifikace v programovém území s ohledem na změněné potřeby trhu práce.

Očekávaným výsledkem podpořených aktivit je intenzifikace přeshraniční spolupráce mezi vzdělávacími institucemi (a také soukromým sektorem) a vyšší zapojení / integrace firem do systému vzdělávání. V této souvislosti mohou zde plánované aktivity vytvářet i jisté synergie s IP 1b, kdy dojde k cílené integraci regionálních MSP:

Zde lze navázat především iniciativu EURES, která v programovém území úspěšně realizuje aktivity v oblasti profesní kvalifikace, uznávání absolutoríí a přeshraničního zprostředkování práce.

Dlouhodobě lze pomocí těchto aktivit přistupovat i k výzvám, které vyplývají z demografického vývoje, stejně jako přispět tak i k rovnému postavení pohlaví, kdy jsou například realizovány cílené aktivity pro zvýšení profesních šancí žen a jejich podílu na výkonu ekonomických činností.

Plánované aktivity

Aktivita 1

Přeshraniční propojování nabídek vzdělávání

Následující příklady aktivity mají sloužit k přeshraničnímu propojování vzdělávacích nabídek a tím celkově k odbourávání jazykových a systémových překážek v oblasti vzdělávání ve smyslu specifického cíle 1.

- Spektrum podporovaných aktivit přitom sahá od vývoje společné vzdělávací strategie přes přeshraniční výuku po společné odborné kurzy, případně studijní programy na vysokých školách a společné vzdělávání v určitých oborech a profesích, včetně provozování společných tříd. Jako součást podporovaných aktivit a konkrétních projektů je umožněno rovněž podpořit pořízování nezbytné infrastruktury a vybavení, pokud budou potřebné pro dosahování cílů projektu.
- Zásadní význam má jazykové vzdělávání, jelikož jazyková bariéra nadále představuje významnou překážku pro jakoukoli formu spolupráce v bavorsko-českém pohraničí. Prostřednictvím programu bude realizováno společné jazykové vzdělávání v rámci výuky ve všech oblastech formálního vzdělávání (jazykové kurzy ve vzdělávacích institucích pro žáky a studenty) a v zařízeních předškolní výchovy (mateřské školy apod.).
- I když harmonizace vzdělávacích systémů a obsahů nepatří do regionální kompetence, aktivity směřující ke vzájemné koordinaci vzdělávacích a kvalifikačních programů a nabídek mohou představovat příspěvek, resp. základ pro dlouhodobé přibližování systémů vzdělávání. Konkrétními příklady opatření jsou společné vzdělávací kurzy a přeshraniční poradenství ve vzdělávání.
- Odborné studie a analýzy v oblasti přeshraničního vzdělávání ale i výměna informací a zkušeností mezi aktéry českého a bavorského vzdělávacího systému má jako doplněk přispívat k vyššímu přeshraničnímu propojení vzdělávacího systémů.

Aktivita 2

Intenzifikace spolupráce mezi institucemi z oblasti vzdělávání, trhu práce a hospodářství

Tyto aktivity sledují dosahování specifického cíle 2 a mají prostřednictvím intenzifikace spolupráce mezi systémem vzdělávání, trhem práce a hospodářskými aktéry přispět k přizpůsobení vzdělávání potřebám trhu práce.

- Těžiště má spočívat na profesním vzdělávání, především proto, že se Česká republika a Bavorsko v této oblasti zásadně odlišují. Zatímco v Bavorsku probíhá vzdělávání v rámci duálního systému, tedy paralelně v učilišti, resp. střední odborné škole, případně na vysoké škole a ve firmě (v praxi), v Česku probíhá prakticky výhradně ve vzdělávacích zařízeních. Jelikož duální systém svojí úzkou provázaností systému vzdělávání a zaměstnanosti umožňuje silnou orientaci vzdělávání podle poptávky, může s ohledem na dosažení specifického cíle sloužit jako vzor pro český vzdělávací systém. Z tohoto důvodu má být v rámci tohoto programu podpořen. Způsobilé mají být mimo jiné společné duální vzdělávací programy. Kromě toho může výměna zkušeností mezi aktéry z oblasti vzdělávání, kvalifikace a trhu práce včetně vzdělání poskytujících firem výrazně přispět k realizaci přeshraničního duálního vzdělávacího systému.
- Opatření pro vzájemné uznávání formálních kvalifikací (školní, kvalifikační a studijní absolutoria) slouží ke koordinaci nabídky a poptávky na přeshraničním trhu práce a potenciálně vedou k nárůstu zaměstnanosti.
- Způsobilé budou dále i (odborné) studie a analýzy v oblasti vzdělávání a trhu práce, které mohou sloužit jako základ pro konkrétní praktické projekty, například ve formě přeshraničního poradenství k perspektivám a šancím na trhu práce případně při nástupu na trh práce.
- V této souvislosti má být kromě toho zohledněno téma inkluze, tedy aby tyto aktivity byly pokud možno vždy zacíleny i na začlenění znevýhodněných osob¹⁰ do trhu práce.

Cílové skupiny:

Obecně prospěšné vzdělávací instituce (všeobecné vzdělávání, profesní vzdělávání nebo vzdělávání v raném věku) a vzdělávací firmy, instituce na trhu práce

Příjemci:

Z důvodů rozdílných národních rámcových podmínek jsou příjemci definováni samostatně pro Českou republiku a Bavorsko.

Bavorsko	Česká republika
Veřejné a soukromé právnické osoby z oblastí vzdělávání a trh práce, ESÚS	Vzdělávací instituce, univerzity a vysoké školy, veřejné instituce v oblasti vědy a výzkumu, subjekty veřejné správy (stát, kraj, obec a organizace zřizované/zakládáné státem, krajem, obcemi), neziskové organizace (vč. církví) zapojené do vzdělávání, komory a sdružení, ESÚS

¹⁰Zde jsou myšleni lidé se specifickými překážkami pro uplatnění na trhu práce (například dlouhodobě nezaměstnaní, lidé, vracející se ke své profesi, lidé s migračním pozadím atd.) stejně jako lidé s postižením.

5.4 Prioritní osa 4: Udržitelné sítě a institucionální kooperace

IP 11)

Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi.

Specifický cíl

Dosažení vyšší míry přeshraniční integrace, harmonizace a soudržnosti

Očekávané výsledky

Povědomí o integraci, stejně jako reálná integrace do jednoho společného funkčního prostoru vykazují v česko-bavorském pohraničí stále ještě deficity. Překážkami pro přeshraniční spolupráci se ukázaly být především jazyková bariéra, ale i rozdíly v legislativním, správním, hospodářském a společenském systému. Potřeba existuje především v oblasti definitivního překonání *hranice v myšlení* a posílení společné identity.

Oproti ostatním investičním prioritám se striktně oddělenými tematickými oblastmi stojí v rámci této IP v popřední téma přeshraniční spolupráce, které má být realizováno v rámci malých projektů na lokální a regionální úrovni, ale i prostřednictvím dlouhodobé spolupráce institucí.

Aktivity této investiční priority jsou vesměs zaměřeny na dosažení vyššího stupně regionální integrace a přeshraniční koordinace, zlepšení vztahů mezi sousedy a to ve dvou zásadních oblastech:

- Intenzivnější koordinace, harmonizace a přeshraniční integrace služeb, standardů, plánů a aktivit struktur veřejné správy a poskytovatelů veřejných služeb na obou stranách hranice (institucionální spolupráce)
- Intenzifikace sociální a interkulturní výměny s hlavním cílem stabilní integrace a posílení společné identity (především spolupráce na místní úrovni)

V minulosti se v česko-bavorském pohraničí vyvinuly různé formy a úrovně přeshraniční spolupráce. Institucionalizované kooperace mezi regiony existují v obou funkčních euroregionech, které jsou v rozhodující míře zapojeny do realizace přeshraničních malých projektů a nadále zapojeny být mají. Kromě toho existují různé neformální sítě i regionální a projektové kooperace menšího rozsahu.

Během budoucího programového období mají být v rámci této investiční priority rozvíjeny stávající kooperace a vyvíjeny nové formy spolupráce, což představuje příspěvek k další integraci regionu.

Plánované aktivity

Za účelem intenzifikace integrace, harmonizace a koherence prostřednictvím regional governance budou v rámci této investiční priority způsobilé veškeré aktivity, jejichž ústředním tématem bude přeshraniční spolupráce jako taková.

Aktivita 1

Intenzifikace spolupráce mezi občany a institucemi v rámci malých a mikroregionálních projektů (fondy malých projektů), které přispívají především k posílení porozumění a společné identity

- Jedná se zejména o krátko- a střednědobé kooperační projekty přispívající především k posílení porozumění a společné identity, jež jsou tedy zaměřeny přímo na obyvatele programového území.
- Představitelné jsou klasické projekty typu people-to-people jako jsou výměny žáků, projektová kooperace mezi územními celky, okresy a obcemi nebo specifická tematická spolupráce mezi nestátními neziskovými organizacemi.

Aktivita 2

Intenzifikace spolupráce mezi občany a institucemi, přispívající k dlouhodobému udržitelnému rozvoji společného pohraničí

- V popředí zde jsou kooperace, mající předpoklady pro dlouhodobou spolupráci nebo splňující budování struktur a které tak trvale přispívají k rozvoji společného území. Přitom mají být intenzifikovány a trvale etablovány jak stávající kooperace, tak i rozvíjeny nové formy spolupráce.
- Příkladem pro stávající formy přeshraniční spolupráce, které lze dále rozvíjet, jsou složky záchranného systému, ale i oba euroregiony, které svojí činností posunuly program a přeshraniční spolupráci enormně kupředu a které by tak měly být do této činnosti i nadále aktivně zapojeny. Kromě toho mají být intenzifikovány kooperace mezi obcemi a dalšími subjekty v území. Tam, kde je to potřebné, by měla být takováto spolupráce programem podpořena.
- Nové formy spolupráce se nabízejí v oblastech společných a přeshraničních zájmů. Představitelná by byla například spolupráce při boji proti negativním jevům, jako je například prostituce a obchod s lidmi.
- Způsobilé mají být vždy bi- , případně multilaterální kooperace, ale i větší (neformální) sítě, především mezi nestátními, obecně prospěšnými institucemi, mezi zájmovými sdruženími a organizacemi za účelem výměny zkušeností.
- Rovněž v oblasti veřejné hromadné dopravy se nabízí další potenciál pro dlouhodobé přeshraniční kooperace (např. koordinace v oblasti přeshraničních (autobusových) spojení, společných jízdních řádů a tarifních modelů nebo společné aktivity v oblasti marketingu na téma modal split).

Cílové skupiny:

Obyvatelstvo, veřejné a soukromé instituce, především orgány veřejné správy, subjekty v území, instituce z oblasti sociálních věcí a zdraví, instituce z oblasti cestovního ruchu a dopravy, záchranné a bezpečnostní složky, zájmová zastoupení, organizace na trhu práce, obecně prospěšné organizace, euroregiony

Příjemci:

Z důvodů rozdílných národních rámcových podmínek jsou příjemci definováni samostatně pro Českou republiku a Bavorsko.

Bavorsko	Česká republika
Právnícké osoby, sdružení, svazy, obce a další jednotky v území, zájmová zastoupení, ESÚS	Subjekty veřejné správy (stát, kraj, obec a organizace zřizované/zakládáné státem, kraji, obcemi), neziskové organizace vč. Církví, komory a sdružení, veřejné a soukromé instituce z oblasti výzkumu a inovací, ESÚS

6 SOUHRNNÝ POPIS USTANOVENÍ O ŘÍZENÍ A KONTROLE

Řídící orgán

Jak již bylo zmíněno v bodu 5.1, funkci řídicího orgánu převezme Bavorské státní ministerstvo hospodářství a médií, energie a technologie, referát III/2. Řídící orgán odpovídá za to, že operační program bude spravován a realizován v souladu se zásadou řádného finančního řízení. Řídící orgán a Společný sekretariát budou společně s definovanými kontrolními subjekty podle tabulky č. 22 plnit úkoly stanovené v čl. 125 nařízení (EU) č. 1303/2013 ve spojení s čl. 23 nařízení (EU) č. 1299/2013.

České ministerstvo pro místní rozvoj převezme ve funkci Národního orgánu koordinaci a odsouhlasení pro Českou republiku v partnerské spolupráci se správním orgánem a podpoří ho při koordinaci aktivit v České republice.

Certifikační orgán

Funkci certifikačního orgánu ve smyslu čl. 126 nařízení (EU) č. 1303/2013 ve spojení s čl. 24 nařízení (EU) č. 1299/2013 bude plnit Bavorské státní ministerstvo hospodářství a médií, energie a technologie, referát I/5.

Auditní orgán

Funkci auditního orgánu ve smyslu čl. 126 nařízení (EU) č. 1303/2013 převezme Bavorské státní ministerstvo hospodářství a médií, energie a technologie, referát I/2. Podle čl. 25 (2) nařízení (EU) č. 1299/2013 bude auditní orgán pro program podporován skupinou auditorů, která se bude skládat ze zástupců Svobodného státu Bavorsko a České republiky a bude plnit výše uvedené úkoly. Skupina auditorů bude zřízena nejpozději do tří měsíců od přijetí rozhodnutí o schválení programu. Vypracuje vlastní pravidla pro postup.

Zprostředkující subjekty řídicího orgánu

Podle článku 123 odst. 7 nařízení (EU) č. 1303/2013 budou zprostředkující subjekty řídicího orgánu pověřeny plněním kontrolních úkolů podle čl. 125 (4) písm. a) nařízení (EU) č. 1303/2013. Tyto subjekty jsou uvedeny v tabulce č. 22. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (Národní orgán) kromě toho převezme koordinaci a odsouhlasování v rámci České republiky rovněž jako Zprostředkující subjekt Řídícího orgánu. Tyto úkoly budou formálně přeneseny uzavřením dohody mezi řídicím orgánem a zprostředkujícím subjektem, resp. v případě českých krajů a CRR prostřednictvím uzavření dohody mezi Ministerstvem pro místní rozvoj a českým zprostředkujícím subjektem.

Projektový cyklus

Zpracování a kontrola žádosti, výběr projektu

Zpracování a kontrolu projektových žádostí podle článku 125 odst. 3 budou zajišťovat zprostředkující subjekty (srov. tabulka č. 22).

Potencionální předkladatelé projektů mají na internetové stránce programu k dispozici komplexní základní informace pro podání žádosti. Poradenství a podporu při vytváření projektu budou poskytovat zástupci zprostředkujících subjektů. Podávání projektových žádostí se může uskutečňovat průběžně, rozhodnutí o naplánování je monitorovacím výborem vydáváno zpravidla dvakrát ročně. Během programového období bude případně využito možnosti provést pro určité investiční priority speciální výzvu k podání žádostí (tematické výzvy). V tomto případě se postupy a lhůty pro průběh výzvy včas zveřejní na internetové stránce programu.

Hlavní příjemce (vedoucí partner) podá podle článku 13 odst. 2 nařízení (EU) č. 1299/2013 za sebe a za své projektové partnery společnou projektovou žádost elektronickou cestou (nebo poštou) u příslušného subjektu.

Kontrola žádosti se bude na bavorské a české straně provádět v zásadě odděleně, tzn., že příslušný subjekt vedoucího partnera a příslušný subjekt projektového partnera/projektových partnerů budou v intenzivním kontaktu a budou si vyměňovat informace a dokumenty ohledně projektu.

Příslušný zprostředkující subjekt vedoucího partnera přezkoumá na základě předložených podkladů k žádosti prostřednictvím standardizované kontroly přípustnosti, zda lze žádost dále zpracovat (např. s

ohledem na úplnost atd.). Po pozitivní kontrole přípustnosti se jedna kopie žádosti předá příslušnému subjektu projektového partnera/projektových partnerů.

V dalším kroku tento subjekt přezkoumá část projektu projektového partnera prostřednictvím standardizovaného formuláře pro kontrolu žádost a výsledek předá subjektu vedoucího partnera.

Po dokončení této kontroly se uskuteční proces hodnocení projektu při zapojení externích odborníků. Odborníci vypracují na základě definovaného bodového systému pro každý projekt posudek, který bude hodnotit obsah projektu a poslouží jako základ pro rozhodnutí monitorovacího výboru. Dále se uskuteční vyhodnocení kritérií přeshraniční spolupráce, které provede Společný sekretariát, a to podle článku 12 odst. 4 nařízení (EU) č. 1299/2013 a přeshraničního účinku projektu. Z těchto oddělených hodnocení se zjistí celkový počet bodů pro projekt. Pokud projekt nedosáhne určitého minimálního počtu bodů, nebude předložen monitorovacímu výboru.

Následně příslušné subjekty a JS připraví dokument pro předložení monitorovacímu výboru, ve kterém budou shrnuty nejdůležitější informace ze žádosti.

Monitorovací výbor přijme na základě předložených informací a hodnocení samostatně a nezávisle rozhodnutí o naplánování, pozastavení nebo zamítnutí projektu. Mimoto zformuluje případné výhrady a uložené podmínky k danému projektu a stanoví výši podpory.

Vedoucí partner bude o rozhodnutí monitorovacího výboru informován prostřednictvím svého příslušného subjektu. Pro případ pozastavení získá vedoucí partner možnost projekt odpovídajícím způsobem přepracovat a znovu předložit.

Navázání prostředků

V návaznosti na naplánování projektu se uskuteční právní navázání prostředků ve dvou stupních. V prvním stupni bude uzavřena rámcová smlouva o dodržování platných právních předpisů EU během realizace projektu mezi řídicím orgánem a vedoucím partnerem. Změna rámcové smlouvy je možná jen ve výjimečných případech, např. na základě zvýšení částky podpory z prostředků EU na základě odpovídajícího rozhodnutí monitorovacího výboru.

Druhý stupeň právního navázání prostředků EU bude proveden až po úspěšném ukončení prvního stupně. Bude proveden vnitrostátně pro každého partnera zvlášť formou rozhodnutí (Bavorsko) nebo smlouvy (Česká republika). Ve druhém stupni navázání prostředků bude zajištěno dodržování platných předpisů EU a vnitrostátních předpisů po celou dobu realizace projektu. Rozhodnutí, resp. smlouva pro druhý stupeň navázání prostředků bude vydáno příslušným subjektem vedoucího partnera, resp. projektového partnera.

Rámcová smlouva je neoddělitelnou součástí rozhodnutí, resp. smlouvy. Změny rozhodnutí nebo smlouvy nesmí porušovat ustanovení rámcové smlouvy. Změny ve druhém stupni navázání prostředků budou zásadně (podle postupu, který bude stanoven) jednotlivě hlášeny řídicímu orgánu a zaznamenány.

Kontrola výdajů a vyplacení prostředků EU

Všichni účastníci projektu musí příslušnou část projektu v plné výši předem financovat. Úkoly při přezkoumání podle čl. 125 odst. 4 písm. a nařízení (EU) č. 1303/2013 plní kontrolní orgány uvedené v tabulce č. 22. V závislosti na sídle předkladatele projektu se podklady pro vyúčtování předloží příslušnému subjektu. Vyúčtování provádí zásadně vedoucí partner, resp. se provádí jeho prostřednictvím a vedoucí partner odpovídá sám za předání odpovídajících podkladů příslušnému subjektu. Podrobně to znamená: Pokud se jedná výhradně o výdaje vedoucího partnera, obrátí se vedoucí partner přímo na svůj příslušný subjekt, kde dojde ke kontrole dokladů. Pro případ zjištění nákladů nezpůsobilých pro poskytnutí podpory budou tyto náklady odečteny od celkové částky požadované vedoucím partnerem.

U výdajů projektového partnera nechá projektový partner v prvním kroku zkontrolovat doklady svým příslušným subjektem a nechá si vystavit potvrzení o způsobilosti a výši výdajů způsobilých k poskytnutí podpory. Toto potvrzení pak předá projektový partner prostřednictvím vedoucího partnera příslušnému subjektu vedoucího partnera. Na tomto místě může vedoucí partner přiložit vlastní doklady o nákladech – pokud jsou k dispozici – které byly přezkoumány jeho příslušným subjektem, jak je uvedeno výše. Příslušný subjekt vedoucího partnera poté sepíše na základě standardizovaného formuláře žádost o vyplacení, která se předá JS za účelem kontroly věrohodnosti. V případě

eventuálních nejasností dojde k vyjasnění prostřednictvím dotazu u příslušného subjektu a případně se žádost upraví.

JS po úspěšném přezkoumání předá odpovídající žádost o vyplacení prostřednictvím řídicího orgánu certifikačnímu orgánu, který provede výplatu vedoucímu partnerovi.

Monitorování

V souladu s článkem 125 odst. 2 písm. d) nařízení (EU) č. 1303/2013 zřídí řídicí orgán monitorovací systém, který bude zobrazovat technické a finanční údaje o jednotlivých projektech. Mimoto bude monitorování sloužit ke znázornění vývoje indikátorů výstupu a výsledků specifických pro daný program. Systém dále musí splňovat požadavky článku 122 odst. 3 pro elektronickou výměnu dat mezi příjemcem a subjekty programu.

Na základě pravidelných zpráv o projektech jednotlivých účastníků projektu mohou být z monitorovacího systému generovaná potřebná data pro odhady podle čl. 112 (3) nařízení (EU) č. 1303/2013 a data pro oznamovací povinnosti podle článku 50 nařízení (EU) č. 1303/2013.

Evaluace programu

Evaluace operačního programu se bude uskutečňovat na základě plánu hodnocení podle čl. 56 nařízení (EU) č. 1303/2013. Během doby trvání programu se nejméně jednou vyhodnotí, jak podpora z programu přispívá ke specifickým cílům jednotlivých priorit. Podstatným základem všech hodnocení je evaluace ex-ante podle čl. 55 nařízení (EU) č. 1303/2013. Mimoto se při vyhodnocení zohlední specifické indikátory pro daný program zobrazené v monitorovacím systému. Další data, která nejsou uložena v monitorovacím systému, lze zjistit pomocí hloubkového reprezentativního shromažďování nebo pomocí případových studií v souvislosti s evaluací. Výsledky těchto hodnocení budou poskytnuty monitorovacímu výboru a Evropské komisi podle čl. 56 odst. 3 nařízení (EU) č. 1303/2013.

Mimoto bude provedeno hodnocení ex-post, které bude vypracováno podle čl. 57 nařízení (EU) č. 1303/2013 v úzké spolupráci mezi členskými státy a Evropskou komisí.

Indikátory výstupů a výsledku specifické pro program

Při přípravě operačního programu vypracovala programovací skupina v úzké spolupráci s experty indikátory pro monitorování a hodnocení a za účelem kvantifikace specifických cílů. Indikátory pro monitorování a hodnocení slouží k realizaci opatření a jako základ pro evaluaci. Zvláštní pozornost byla přitom věnována přesnosti intervenční logiky a vybraným specifickým cílům. Oproti programu Cíle 3 v programovacím období 2007-2013 budou mít indikátory větší vypovídací schopnost.

Shromažďování indikátorů výstupu probíhá na úrovni projektu a příslušné subjekty s kontrolními úkoly (viz tabulka č. 22) zajistí agregaci. Zanesení do monitorovacího systému zajišťuje Společný sekretariát. Shromažďování indikátorů výsledku proběhne při zapojení externích odborníků.

Indikátory bude v pravidelných intervalech vyhodnocovat Společný sekretariát a bude přezkoumávat postup. Indikátory umožní řídicímu orgánu, subjektům programu a monitorovacímu výboru kontinuální monitorování programu, posouzení stavu realizace a včasné rozpoznání požadavku na změny.

Informační a komunikační aktivity

Pro informační a publikační předpisy operačního programu je směrodatný čl. 116 nařízení (EU) č. 1303/2013. V souladu s ním vypracuje Řídicí orgán do 6 měsíců od schválení operačního programu komunikační strategii.

Komunikační strategie poskytuje informaci o jednotlivých plánovaných opatření účinných pro práci s veřejností, která mají být realizovaná a mají přispět k tomu, aby se s programem lépe seznámila široká veřejnost. Zahrnuje různé a osvědčené formy práce s veřejností, jako například brožury, konference, informační akce a tisková prohlášení, které byly použity již v programovém období 2007-2013. Všechny informace relevantní pro program (například informace o možnostech podpory, formuláře, příklady projektů s ukázkovým charakterem) budou samozřejmě všeobecně zpřístupněny na internetových stránkách programu jako další prostředek pro informování veřejnosti.

7 PŘÍSPĚVEK PROGRAMU K HORIZONTÁLNÍM ZÁSADÁM

7.1 Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj je zaměřen na zachování ekologických, ekonomických a sociálních základů za účelem zajištění možností kvality života a blahobytu pro současné i budoucí generace.

Programoví partneři jsou si vědomi své odpovědnosti za udržitelný rozvoj a zavazují se v souladu s článkem 8 nařízení (EU) č. 1303/2013 k zohlednění a podpoře požadavků na ochranu životního prostředí, ochranu zdrojů, ochranu klimatu, přizpůsobení změnám klimatu, biodiverzitu, odolnost vůči katastrofám a prevenci a řízení rizik při přípravě a realizaci operačního programu. V Bavorsku se mimoto použije Bavorská strategie trvale udržitelného rozvoje, kterou schválila bavorská rada ministrů dne 17. 4. 2013. V České republice slouží pro orientaci Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR ze dne 11. ledna 2010.

Horizontální cíl udržitelný rozvoj bude zohledněn napříč přes všechny tematické cíle a oblasti opatření prostřednictvím organizačních rámcových podmínek následovně:

V rámci kontroly žádosti bude vyhodnoceno dodržování horizontálních cílů použitím jednotných měřítek a zohlední se odpovídajícím způsobem při výběru projektu. Mimoto se plánuje, že u všech projektů se srovnatelnou obsahovou kvalitou se upřednostní projekt, který bude lépe splňovat horizontální cíle. V případě možných (za účelem dosažení cíle v jednotlivých investičních prioritách se jim zčásti nedá zabránit) negativních vlivů jednotlivých opatření na udržitelný rozvoj se bude dbát na to, aby negativní vliv byl co možná nejmenší a co nejvíce šetrný k životnímu prostředí (např. investiční stavební úpravy s realizací pokud možno šetrnou k plochám). Při hodnocení projektu se zapojí do posouzení kvality projektu příslušné odborné orgány, aby byl silněji zohledněn případný udržitelný rozvoj u obsahu projektů a aby se celkově zvýšila kvalita. V monitorovacím výboru bude mimoto jmenován pověřenec pro životní prostředí, který zajistí odborné monitorování horizontálního cíle "udržitelný rozvoj". Bude sloužit jako odborná kontaktní osoba pro otázky udržitelnosti a na zasedáních monitorovacího výboru dodá své odborné znalosti dané ho tématu.

Pro program budou dále vyvinuty vhodné indikátory k zajištění dodržování cílů s ohledem na udržitelnost a budou zadány do doprovodného monitorovacího systému programu a zde budou sledovány.

V prioritních osách se nachází široká paleta podpůrných opatření, která jsou přímo či nepřímo zaměřená na zlepšování v horizontálních tématech.

Podrobně to znamená:

- U tematického cíle 1 je středem zájmu podpora a posílení společného výzkumu, vývoje a inovace. Zásadně je tento tematický cíl otevřený pro otázky výzkumu ze všech tematických oblastí, tzn. i takové, které se zabývají udržitelností. Do tohoto tematického cíle je tedy možno zahrnout i tematické oblasti s přímou vazbou k otázkám udržitelnosti, jako například efektivita zdrojů, technologie životního prostředí nebo přeshraniční transfer know-how pro obnovitelné energie. Mimoto může být udržitelný rozvoj pozitivně ovlivněn také nepřímo podporou inovací v různých oblastech podpory jako např. ochraně klimatu nebo energetického výzkumu.
- Tematický cíl 6 je zaměřen výslovně na téma Udržení a ochrana životního prostředí a podpora efektivit zdrojů a přispívá tak podstatnou měrou a přímo k horizontálnímu cíli udržitelného rozvoje a tím i ke klíčovému cíli „Změna klimatu a energie“ strategie EU 2020.
- U tematických cílů 10 a 11 nestojí sice v popředí aspekt udržitelného rozvoje, i zde však mohou být realizovány jednotlivé projekty s nepřímým účinkem na tento tematický komplex, např. podpora dlouhodobých kooperací mezi organizacemi nebo orgány ochrany životního prostředí.

7.2 Rovné příležitosti a nediskriminace

Jak při přípravě, tak i při realizaci operačního programu se používají různé nástroje a opatření za účelem eliminace jakékoli formy diskriminace na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, vyznání nebo světonázoru, postižení, věku, sexuální orientace nebo diskriminace v jakékoli jiné formě a za účelem vytvoření rovných příležitostí.

Zásady rovných příležitostí a nediskriminace se použijí jak při přípravě programu, tak i při jeho realizaci.

Prostřednictvím rozsáhlých konzultačních procesů se již v rámci přípravy programu dbalo na to, aby bylo dosaženo pokud možno širokého zapojení vnitrostátních orgánů, hospodářských, sociálních a ekologických partnerů a aby tak byla splněna zásada rovnosti šancí a nediskriminace. V tematických cílech 1 a 6 vyplývá na základě obsahového zaměření a s tím spojených podporovaných projektů méně přímá souvislost účinku s horizontálními cíli. Naproti tomu realizace tematických cílů 10 a 11 nabízí principiálně možnost podpory přeshraničních projektů, které jsou přímo či nepřímo zaměřeny na větší rovnost šancí a nediskriminaci.

Mimoto se bude při realizaci projektu dbát na to, aby byla v platnosti rozsáhlá ustanovení a systémy pro postupy, způsoby vyhodnocení a pravidla pro rozhodování, která zohledňují a podporují zásadu rovných příležitostí.

Horizontální cíle budou zakotveny v kritériích pro výběr projektu. Z toho vyplývá pro předkladatele projektů závazek koncipovat podporovaná opatření tak, aby jejich obsah, průběh a cíle zohledňovaly zásady rovných příležitostí a nediskriminace. Jinak řečeno to znamená, že se u každého projektu zkoumá rovnost příležitostí a nediskriminace s ohledem na slučitelnost s tímto horizontálním cílem. V databázi je také závazně stanoveno zachycení splnění tohoto zadání. Na záměry, které jsou v rozporu s tímto cílem, nebude poskytnuta žádná podpora.

7.3 Rovnost mezi muži a ženami

Podle čl. 7 a čl. 96 odst. 7 c) nařízení (ES) č. 1303/2013 je nutno podporovat horizontální cíl rovného postavení mužů a žen jak při přípravě, tak i při realizaci operačních programů. Přitom je třeba dbát na to, že aspekt rovného postavení musí být zohledněn nejen na úrovni operačního programu, ale i na úrovni jednotlivých záměrů.

Podpora rovného postavení mužů a žen je hlavním předpokladem, pokud jde o uskutečnění cílů Evropské strategie růstu Evropa 2020. Operační program proto v souladu s mezinárodními i vnitrostátními normami zohlední tento aspekt i v novém období strukturálních fondů a pokud možno ho podpoří v jednotlivých záměrech.

Přesahující popis významu principu rovného postavení a obecné informace k realizaci rovného postavení je v Německu obsažen v Partnerské dohodě.

Na státní a programové úrovni bude tento horizontální cíl - vycházející ze zkušeností posledního programového období - zohledněn v následujících opatřeních:

Příprava a vypracování programu

Do celého procesu přípravy programu a konzultací proto byl úzce zapojen mimo jiné zástupce Bavorského státního ministerstva práce a sociálních věcí, rodiny a integrace ve své funkci pověřence pro rovné postavení v monitorovacím výboru bavorsko-českého programu cíle 3. Mimoto existovala samozřejmě i pro širokou veřejnost možnost vyjádřit se v rámci on-line konzultace k tématu rovného postavení mužů a žen. Předtím byla mimoto pro odbornou veřejnost zorganizovaná oddělená on-line anketa s výslovnou možností okomentování návrhu zamýšlené intervenční logiky, v jejímž rámci mohly být také vzneseny podněty/komentáře/přání k otázkám rovného postavení pohlaví.

Realizace programu

Také ve fázi realizace programu bude samozřejmě rovné postavení mužů a žen respektováno jako horizontální cíl jak na úrovni operačního programu, tak i jednotlivých podporovaných záměrů.

Horizontální cíle budou zakotveny v kritériích pro výběr projektu. Z toho vyplývá pro předkladatele projektů závazek koncipovat podporovaná opatření tak, aby jejich obsah, průběh a cíle zohledňovaly zásady rovných příležitostí a nediskriminace. Jinak řečeno to znamená, že se u každého projektu zkoumá rovné postavení mužů a žen s ohledem na slučitelnost s tímto horizontálním cílem. V databázi je také závazně stanoveno zachycení splnění tohoto zadání. Na záměry, které jsou v rozporu s tímto cílem, nebude poskytnuta žádná podpora.

Na základě obsahové a tematické koncepce těžišť podpory podrobně popsanych v části 2 (tematické cíle, investiční priority) je patrné, že operační program zejména prostřednictvím tematického cíle 10 umožní provedení podporovaných projektů, které přímo přispívají k rovnému postavení mužů a žen na podporovaném území. Prostřednictvím zbývajících tematických těžišť lze očekávat eventuální nepřímý účinek.

V monitorovacím výboru i nadále zůstane zachovaná úspěšná účast relevantních aktérů v této oblasti, zejména ve formě Bavorského ministerstva práce, takže i nadále bude možno využívat komplexních zkušeností z této oblasti.